ARAŞTIRMA RAPORU · 2026

ÜNİVERSİTELİ GENÇ KADINLARIN SESİNDEN İSTANBUL

Barınma, Katılım ve Gelecek Algısı

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

İstanbul Vakfı

ARAŞTIRMA RAPORU · 2026

ÜNİVERSİTELİ GENÇ KADINLARIN SESİNDEN İSTANBUL

Barınma, Katılım ve Gelecek Algısı

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
İstanbul Vakfı

Hazırlayan
İstanbul Vakfı

Yayın Yönetimi ve İdari Koordinasyon
İstanbul Vakfı

İçerik Sorumluları
Doç. Dr. Ece Paralı Öztan
Dr. Canan Aratemür Çimen

Araştırma Ekibi
Penbegül Bakan, Ozan Çetin, Melike Gürbüz, Ruken Avşar

Katkı Sunan Kurumlar
İstanbul Planlama Ajansı
Algoritma Araştırma A.Ş.

İçindekiler

Giriş **11**

Bölüm 1: Bağlam **14**

İstanbul'un Yükseköğretimdeki Özgün Konumu 14

Büyüyen Ölçek, Büyümeyen Kapasite 16

Kadın Öğrenci Katılımında Tarihsel Atılım ya da Kadınların "Tamamlanmamış Devrimi" 17

Barınma Krizi Eğitim Hakkını Tehdit Ediyor 21

Bölüm 2: Araştırmanın Çerçevesi ve Örneklem **22**

Veri Toplama, Örneklem ve Yöntem 22

Katılımcı Profili 23

Mali Koşullar 24

Bölüm 3: Kariyer ve Gelecek **25**

En Büyük Kariyer Kaygıları 26

Erişimde En Çok Zorluk Çekilen Alanlar 26

Bölüm 4: Güvenlik ve Aidiyet **27**

Kent Mekanında "Risk Yönetimi" 28

Aidiyet Kırılganlığı 30

Bölüm 5: Sosyal ve Kültürel Katılım **31**

Kültür-Sanat Etkinliklerine Katılım 31

Spor ve Fiziksel Aktivite 33

Gönüllülük ve Öğrenci Kulüpleri 34

Bölüm 6: Siyasal ve Toplumsal Ses **36**

Sesini Duyurmak için Kullanılan Yollar 37

Bölüm 7: İstanbul'a Uyum **39**

Bölüm 8: Sonuç ve Politika Mesajları **42**

Kente Bağlılık Güçlü - Bu Kazanımı Korumak Gerekiyor 42

"Büyüt Hayallerini" Deyince Ne Düşünüyorlar? 43

Kaynakça **44**

Kısaltmalar

Kısaltma	Açılımı
AŞ / A.Ş.	Anonim Şirket
EBRD	Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası *(European Bank for Reconstruction and Development)*
İBB	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İPA	İstanbul Planlama Ajansı
İSPER	İstanbul Personel Yönetim AŞ
KYK	Kredi ve Yurtlar Kurumu
OECD	Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü *(Organisation for Economic Co-operation and Development)*
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
WEF	Dünya Ekonomik Forumu *(World Economic Forum)*
YÖK	Yükseköğretim Kurulu

Grafik Tablosu

Grafik 1: Türkiye ve İstanbul'da Üniversite Sayısının Gelişimi (1950-2026) 15
Grafik 2: Türkiye ve İstanbul'da Üniversite Öğrenci Sayısı Karşılaştırması (1985-2024) 17
Grafik 3: Üniversitede Kadın Öğrenci Oranındaki Değişim (1985-2026) 19
Grafik 4: 24-35 Yaş Grubu Cinsiyete Göre Üniversite Mezuniyeti (2008-2025) 20
Grafik 5: Katılımcı Profili - Sınıf Dağılımı ve İstanbul'da Yaşam Süreleri 23
Grafik 6: Katılımcı Profili - Barınma Biçimi 23
Grafik 7: Katılımcı Profili - Barınma Hariç Aylık Harcama Dağılımı 24
Grafik 8: Kariyer ve Gelecek Algısı 25
Grafik 9: Erişimde En Çok Zorluk Çekilen Alanlar 26
Grafik 10: İstanbul'da Zorluk Çekilen Alanlar 27
Grafik 11: Güvenlik ve Aidiyet Algısı 28
Grafik 12: Güvensiz Hissedilen Durumlar 29
Grafik 13: Kültür Sanat Etkinliklerine Katılım Sıklığı 31
Grafik 14: Katılmak İstenen Ama En Çok Zorlanılan Alanlar 32
Grafik 15: İBB ve İstanbul Vakfı Dışında Kendi İmkanlarıyla Alınan Kültür Sanat Bileti Sıklığı 33
Grafik 16: Spor/Fiziksel Aktivitelere Katılım Sıklığı 33
Grafik 17: Gönüllülük/STK Faaliyetlerine Katılım Sıklığı 34
Grafik 18: Öğrenci Kulüpleri/Topluluklarına Katılım Sıklığı 35
Grafik 19: Siyasal Ses ve Katılım Algısı 37
Grafik 20: Genç Kadınların Seslerini Duyurmak İçin Kullandıkları Yollar 38
Grafik 21: Segment Dağılımı 39
Grafik 22: Segment Karşılaştırması 40

Genç Kadınların Sesinden **İstanbul'u Duymak...**

Bir kentin ne kadar kapsayıcı olduğunu anlamanın yollarından biri, genç kadınların o kentte kendilerini ne kadar güvende, özgür ve geleceğe dair umutlu hissettiğine bakmaktır. İstanbul, üniversiteli genç kadınlar için yalnızca eğitim alınan bir kent değil, hayallerin kurulduğu, bağımsızlığın deneyimlendiği, yeni ilişkilerin ve yeni bir geleceğin inşa edildiği bir yaşam alanıdır.

İstanbul Vakfı olarak farklı deneyimlerin ve ihtiyaçların görünür olduğu, haklara ve olanaklara erişimin eşit olduğu, toplumsal dayanışmanın güçlendiği ve herkesin kent yaşamına adil biçimde katılabildiği bir İstanbul'a katkı sunmayı amaçlıyoruz. Eğitim, eşitlik, kapsayıcılık ve kentsel dayanışma alanlarındaki çalışmalarımızı bu anlayışla yürütüyoruz. Genç kadınların İstanbul deneyimini kendi sözleriyle ortaya koyan bu araştırma, kapsayıcı bir kent için ihtiyaçları ve deneyimleri doğrudan dinleme anlayışımızı somutlaştırıyor.

Bu araştırmayı, genç kadınlar hakkında varsayımlarda bulunmak yerine onların kendi deneyimlerine, ihtiyaçlarına ve taleplerine kulak vermek için gerçekleştirdik. "Üniversiteli Genç Kadınların Sesinden İstanbul" araştırması, barınma ve ekonomik koşullardan güvenlik ve kent aidiyetine, kariyer beklentilerinden sosyal-kültürel yaşama ve siyasal katılıma kadar genç kadınların İstanbul deneyiminin farklı boyutlarını görünür kılıyor. Araştırmanın nicel ayağını 417 genç kadının katıldığı anket oluştururken, 27 üniversiteli genç kadın ve gençlere yönelik hizmet alanlarından sorumlu 8 İBB yöneticisiyle gerçekleştirilen odak grup ve çalıştay çalışmaları, bu deneyimin nitel boyutlarını da değerlendirmemizi sağladı.

Araştırmanın ortaya koyduğu tablo, İstanbul'un genç kadınlara sunduğu imkanlarla yaşadıkları güçlükler arasındaki gerilimi açıkça gösteriyor. Katılımcıların yaklaşık yüzde 60'ı mezuniyet sonrasında İstanbul'da kalmak istiyor, buna karşın yalnızca yüzde 35'i kentte iş bulabileceğine inanıyor. Genç kadınlar İstanbul'da kalmaya ve bu kentte bir gelecek kurmaya yönelik güçlü bir istek taşıyor, ancak bu isteği sürdürülebilir bir yaşama dönüştürebilecekleri konusunda aynı güveni hissedemiyor.

Güvenlik ile ilgili bulgular, genç kadınların kentteki hareket özgürlüğünün hala ciddi biçimde sınırlandığını gösteriyor. Kültür-sanat etkinliklerine erişimde de benzer bir eşitsizlik yaşanıyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve İstanbul Vakfı'nın sunduğu olanak-

lar, genç kadınlar için çoğu zaman ek bir seçenek değil, kültürel yaşama katılımı mümkün kılan birincil, hatta tek erişim kanalı haline geliyor.

Araştırmanın bir diğer çarpıcı sonucu, genç kadınların seslerinin karar alma süreçlerinde yeterince yer bulmadığını dile getirmesi. Katılımcıların yüzde 80'i, siyasal süreçlerde genç kadınların sesinin duyulmadığını düşünüyor. Bu tablo bize meselenin ilgisizlik olmadığını, genç kadınların kendilerini ifade edebilecekleri görünür, erişilebilir ve güvenilir kanallara duydukları ihtiyacı anlatıyor.

İstanbul'un yönetiminde söz sahibi olanların sorumluluğu ise bu isteği yalnızca takdir etmek değil, genç kadınların kentte güvende, özgür, üretken ve söz sahibi olarak var olabilecekleri koşulları güçlendirmektir. Kapsayıcı bir İstanbul, genç kadınların geceleri de gündüzleri kadar özgür hareket edebildiği, kültür ve spora erişebildiği, üniversite yıllarında desteklendiği, mezuniyet sonrasında istihdama geçişte yalnız bırakılmadığı ve karar alma süreçlerinde seslerinin karşılık bulduğu bir İstanbul'dur.

İstanbul Vakfı olarak "Büyüt Hayallerini" programı ve "Sen Oku Biz Yanındayız" kampanyası başta olmak üzere çalışmalarımızı bu anlayışla sürdürüyoruz. Bu araştırmayı tek seferlik bir tespit olarak değil, genç kadınların İstanbul deneyimini düzenli olarak izlememize, hizmetlerimizi onların değişen ihtiyaçları doğrultusunda geliştirmemize ve birlikte daha kapsayıcı politikalar üretmemize imkan sağlayan sürekliliik taşıyan bir çalışma olarak görüyoruz. Araştırmayı belirli aralıklarla yenileyerek hem sorunların nasıl değiştiğini hem de uyguladığımız desteklerin genç kadınların yaşamında nasıl bir karşılık bulduğunu takip edeceğiz.

Genç kadınların İstanbul deneyimini anlamak, daha kapsayıcı, daha güvenli ve daha adil bir kent yaratmanın ön koşuludur. Bu raporun, genç kadınların deneyimlerini görünür kılmanın ötesine geçerek onların taleplerini, kararların ve hizmetlerin merkezine taşıyacak ortak bir çabaya katkı sunmasını diliyorum.

Dr. Canan Aratemür Çimen
İstanbul Vakfı Genel Müdürü

Üniversiteye erişimdeki tarihsel yükselişi eşit bir geleceğe dönüştürmek

Türkiye'de kadınların yükseköğretime katılımı son kırk yılda dikkat çekici bir dönüşüm geçirdi. 1985 yılında üniversitelerdeki kadın öğrencilerin oranı yüzde 31,5 iken bu oran 2026 yılında yüzde 53,4'e ulaştı. Kadın öğrencilerin oranı 2022 yılında ilk kez erkek öğrencilerin oranını aştı. Benzer bir dönüşüm üniversite mezuniyetinde de görülüyor: 25-34 yaş grubunda yükseköğretim mezunu kadınların oranı 2008'de yüzde 12,5 iken 2025'te yüzde 50,3'e yükseldi. Böylece genç kadınlar bu göstergede de erkekleri geride bıraktı. Bu veriler, genç kadınların üniversiteye erişimini yalnızca bireysel başarı öyküleri olarak değil, toplumsal dönüşümün temel göstergelerinden biri olarak değerlendirmemiz gerektiğini ortaya koyuyor.

Bu tablo kuşkusuz önemli bir toplumsal kazanıma işaret ediyor. Bununla birlikte, kadınların yükseköğretimdeki artan temsili değerlendirilirken erkeklerin yükseköğretime katılım ve mezuniyet eğilimlerindeki değişimin de ayrıca incelenmesi gerekiyor. Kadınlar lehine açılan farkın hangi ölçüde kadınların ilerlemesinden, hangi ölçüde erkeklerin göreli gerilemesinden kaynaklandığını anlamak, dönüşümün bütününü görmek açısından önemli. Ancak üniversiteye erişimde sağlanan ilerleme, kendiliğinden eşit bir çalışma yaşamına, ekonomik bağımsızlığa ya da özgür ve güvenli bir kent deneyimine dönüşmüyor. Raporda yer alan TÜİK verilerine göre Türkiye'de kadınların işgücüne katılım oranı yüzde 36,8'de kalırken erkeklerde bu oran yüzde 72'ye ulaşıyor. Yükseköğretim mezunu kadınlarda işgücüne katılım yüzde 68,7'ye yükselse de eğitimle güçlenen kadınların istihdama geçerken karşılaştıkları yapısal engeller varlığını sürdürüyor.

Bu nedenle üniversite yıllarını yalnızca diploma edinilen bir dönem olarak görmek yeterli değil. Üniversite, genç kadınların mesleki yönelimlerinin şekillendiği, sosyal bağlarının kurulduğu, özgüvenlerinin geliştiği ve kamusal alandaki varlıklarını yeniden tanımladıkları kritik bir eşik. Bu eşikte sunulan ya da sunulmayan destekler, mezuniyet sonrasındaki yaşam olanaklarını da doğrudan etkiliyor.

Mesleki yönlendirme ve istihdama geçiş desteğini ekonomik, psikososyal ve kentsel desteklerden ayrı düşünemeyiz. Genç kadınların eğitim yoluyla kazandıkları imkanları mezuniyet sonrasında da koruyabilmeleri, bu desteklerin üniversiteye başladıkları andan itibaren erişilebilir ve süreklilik taşıyan bir bütün olarak sunulmasına bağlı. Yalnızca mezuniyet aşamasında devreye giren müdahaleler çoğu zaman geç kalıyor. Asıl ihtiyaç, genç kadınların üniversite yaşamı boyunca güçlenmelerini ve kendi geleceklerini kurabilmelerini destekleyecek bir ekosistem yaratmak.

İstanbul, bu ihtiyacın en görünür hale geldiği kentlerden biri. Türkiye'nin farklı şehirlerinden İstanbul'a gelen genç kadınlar eğitim ve bağımsızlaşma amacıyla önemli bir hareketlilik sergiliyor. Eğitim amaçlı

iller arası göçte kadınların payı yüzde 62,5 düzeyinde. Ancak bu hareketliliği yalnızca kaç kişinin göç ettiği ve neden göç ettiği üzerinden okumak eksik kalıyor. Asıl mesele, genç kadınların kente geldikten sonra nasıl bir yaşam kurabildikleri.

Barınma güvencesizliği, ekonomik yoksunluk, uzun ulaşım süreleri, güvenlik kaygıları ve sosyal yaşama katılım önündeki engeller bu deneyimin temel parçaları. Kente geliş istatistiklerde görünür hale gelirken, genç kadınların kentte nasıl tutunduğu, hangi alanlarda geri çekildiği ve hangi koşullarda güçlenebildiği çoğu zaman görünmez kalıyor. Tam da bu nedenle, genç kadınların deneyimlerini kendi sözleri ve gündelik pratikleri üzerinden izleyen araştırmalara ihtiyacımız var.

"Üniversiteli Genç Kadınların Sesinden İstanbul" araştırması bu ihtiyaca yanıt vermek üzere tasarlandı. Araştırma, genç kadınların İstanbul deneyimini yalnızca eğitim ve istihdam göstergeleriyle değil, barınma, güvenlik, aidiyet, sosyal ve kültürel katılım ve siyasal ses boyutlarıyla birlikte ele alıyor. Böylece genç kadınların kentle kurduğu ilişkinin yalnızca fırsatlar üzerinden değil, eşitsizlikler ve kırılganlıklar üzerinden de okunmasını mümkün kılıyor.

Bulgular bize önemli bir şey söylüyor: İstanbul deneyimi bütün genç kadınlar için aynı değil. Katılımcıların yüzde 45,5'i geçim, güvenlik, toplumsal cinsiyet baskısı, aidiyet ve geleceğe inanma boyutlarında daha kırılgan bir profilde yer alıyor. Üstelik bu kırılganlıklar birbirinden bağımsız değil. Kentte daha güvensiz hisseden, geçim kaygısını daha yoğun yaşayan, kendini daha az ait hisseden ve sesinin duyulmadığını düşünen genç kadın çoğu zaman aynı kişi.

Bu nedenle genç kadınlara yönelik politikaların tek tek sorun alanlarına verilen parçalı yanıtlardan ibaret kalmaması gerekiyor. Güvenlik, ekonomik destek, aidiyet ve katılımı birlikte ele alan bütünlüklü bir yaklaşım şart. Genç kadınları yalnızca geleceğin işgücüne hazırlanacak bireyler olarak değil, bugün de kentin eşit, özgür ve söz sahibi yurttaşları olarak görmek gerekiyor.

Genç kadınların üniversiteye katılımındaki tarihsel yükseliş, tamamlanmış bir eşitlik hikayesi değil. Bu yükselişi gerçek bir toplumsal kazanıma dönüştürmek, eğitimde elde edilen başarıyı güvenli bir kent deneyimi, nitelikli istihdam, ekonomik bağımsızlık, sosyal ve kültürel katılım ve karar alma süreçlerinde temsil ile tamamlamayı gerektiriyor.

İstanbul'a farklı şehirlerden gelen genç kadınların taşıdığı potansiyeli büyütmenin yolu, onların sesini yalnızca dinlemekten değil, bu sesi araştırmanın, politikanın ve kentsel hizmetlerin kalıcı bir parçası haline getirmekten geçiyor.

Doç. Dr. Ece Paralı Öztan

İstanbul Vakfı Sosyal Etki ve
Kapsayıcılık Danışmanı

Giriş

Bu araştırma, İstanbul'da üniversite eğitimi gören genç kadınların barınma, ekonomik koşullar, güvenlik, kariyer beklentileri, sosyal ve kültürel yaşama katılım, kent aidiyeti ve siyasal ses konularındaki deneyimlerini görünür kılmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın nicel yönünü, 417 genç kadının katıldığı 25 soruluk anket oluşturmaktadır. Örneklem, İBB yurtlarında kalan ve/veya Büyüt Hayallerini bursiyeri olan ya da programdan mezun olmuş genç kadınlar ile onların üniversiteli yakın çevresinden oluşturulmuştur. Katılımcıların %44'ü İBB yurtlarında, %26'sı KYK yurtlarında, %5'i üniversite yurtlarında, %14'ü ise ailesiyle birlikte yaşamaktadır.

Ayrıca 20 Mayıs 2026 tarihinde 27 üniversiteli genç kadın ile gençlere yönelik farklı hizmet alanlarında görev yapan 8 İBB yöneticisinin katılımıyla odak grup ve çalıştay gerçekleştirilmiştir. *"World Café"* yöntemiyle yürütülen çalıştayda; "Kişisel ve Mesleki Gelişim", "Sosyal, Kültürel ve Siyasal Katılım" ile "Kentte Hissetmek: Güvenlik, Erişilebilirlik ve Esenlik" olmak üzere üç tematik başlık ele alınmış, katılımcıların deneyim ve değerlendirmeleri aracılığıyla anket bulgularının nitel olarak derinleştirilmesi amaçlanmıştır.

Katılımcı Profili

%60
Üniversite 3. veya 4. sınıf öğrencisi

%83
İstanbul'da 1-6 yıldır yaşıyor

%90
Barınma hariç aylık 20 bin TL altında bütçe ile geçiniyor

%66
Aylık 15 bin TL altında bütçe ile geçiniyor

%7
Aylık 5 bin TL altında bütçe ile geçiniyor

%72
Üniversiteye ulaşmak için 2 veya üstü vasıta kullanıyor

%37
Üniversiteye ulaşma süresi 60+ dakika

Katılımcıların büyük çoğunluğu barınma giderleri hariç aylık 20 bin TL ve altında bir bütçeyle yaşamını sürdürüyor. Düşük harcama tutarı, düşük ihtiyaç anlamına gelmiyor; karşılanamayan, ertelenen veya vazgeçilen ihtiyaçlar anlamına geliyor.

1 · Kariyer ve Gelecek

Genç kadınlar İstanbul ile güçlü bir bağ kuruyor, ancak geleceğe dair belirsizlik yaşıyor.

%60
Mezuniyet sonrası İstanbul'da kalmak istiyor.

%36	%20	%44
İş bulabileceğine inanıyor	İş bulamayacağına inanıyor	Bu konuda kararsız

Katılımcıların %60'ı mezuniyet sonrasında İstanbul'da yaşamaya devam etmek istediğini belirtirken, İstanbul'da iş bulabileceğine inananların oranı %36'dır. Katılımcıların %44'ünün ise mezuniyet sonrası İstanbul'da iş bulup bulamayacağına ilişkin hiçbir öngörüsü yoktur.

2 · Güvenlik ve Aidiyet

Güvenlik kaygısı, genç kadınların kentteki hareket özgürlüğünü doğrudan sınırlandırıyor.

%78	%70	%45
Gece güvenlik önlemi alma ihtiyacı hissediyor	Gece kentte rahat hareket edemiyor	Kamusal alanlarda özgür hissetmiyor

Katılımcıların %70'i gece saatlerinde kentte rahat hareket edemediğini, yaklaşık yarısı kamusal alanlarda özgür hissedemediğini ifade etmektedir.

3 · Sosyal ve Kültürel Katılım

Sosyal yaşama katılım, büyük ölçüde ekonomik imkanlarla sınırlanıyor.

%61	%18	%45
Kültür-sanat etkinliğine ayda bir katılabiliyor	Kültür-sanat etkinliğine hiç katılamıyor	Son 6 ayda kendi imkanlarıyla hiç etkinlik bileti alamadı

Katılımcıların yaklaşık yarısı, İBB ve İstanbul Vakfı etkinlikleri dışında son altı ay içinde kendi imkanlarıyla herhangi bir kültür-sanat etkinliğine katılamadığını belirtti.

4 · Siyasal ve Toplumsal Ses

Genç kadınların büyük çoğunluğu, seslerinin karar alma süreçlerine yansımadığını düşünüyor.

%80	%70	%74
Siyasi süreçlerde genç kadınların sesinin duyulmadığını düşünüyor	Siyasi/toplumsal konularda kendini ifade etmekte özgür hissetmiyor	Yerel yönetim kararlarının gündelik hayatını etkilediğinin farkında

5 · İstanbul'a Uyum

İstanbul'a dair aidiyet hissi güçlü ama kırılgan genç kadınların önemli bir kısmı şehri "geçici" görmüyor, ama kendini tam anlamıyla "evinde" de hissetmiyor.

%43	%56	%25
İstanbul'u "evi" olarak görüyor	İstanbul'u geçici şehir olarak görmüyor	Bu konuda kararsız

Bölüm 1: Bağlam

İstanbul'da Büyüyen Bir Ölçek, Büyümeyen Bir Kapasite

İstanbul'un Yükseköğretimdeki Özgün Konumu

İstanbul, Türkiye yükseköğretim sisteminde yalnızca niceliksel ağırlığıyla değil, kurumsal yapısı ve tarihsel birikimi bakımından da kendine özgü bir yere sahiptir. İstanbul, Türkiye'deki tüm vakıf üniversitelerinin yarıdan fazlasını bünyesinde barındırmaktadır. Bu yoğunlaşma İstanbul'u, yükseköğretim ölçeği, yapısı ve kurumları çerçevesinde Türkiye'nin geri kalan şehirlerinden keskin biçimde farklılaştırmaktadır.

Bu farklılaşmanın kökenleri 2006 sonrasındaki dramatik genişlemeye dayanmaktadır. 2006'dan 2011'e uzanan yalnızca altı yıllık sürede, 2006 öncesindeki 73 yıllık Cumhuriyet tarihi boyunca kurulandan daha fazla üniversite açılmış; bu dönemde 38 yeni vakıf üniversitesi hayata geçirilmiştir. 1994-2006 yılları arasında devlet üniversitesi sayısında herhangi bir değişim yaşanmazken vakıf üniversitelerinin sayısı 3'ten 24'e yükselerek sisteme ilk dinamizmi katmış, asıl patlama ise 2006 sonrasında gerçekleşmiştir.[1]

Bu yükselişin en belirgin biçimde hissedildiği yer İstanbul olmuştur: 2011 yılı itibariyle Türkiye'deki tüm vakıf üniversitelerinin yarıdan fazlası İstanbul'da toplanmış durumdaydı.[2]

Türkiye'de üniversiteleşme süreci ve buna bağlı olarak gelişen eğitim amaçlı göç, son 70 yılın en belirgin toplumsal dinamiklerinden biridir. 1995-2000 döneminde iller arası toplam göçün %12'si doğrudan eğitim amaçlı gerçekleşmiştir.[3] Bu hareketliliğin merkezinde ise tarihsel olarak İstanbul yer almaktadır. 2015 verilerine göre Türkiye'deki iller arası göçün yaklaşık %23'ü doğrudan eğitim nedeniyle gerçekleşmiş ve göç eden nüfusun yaklaşık %40'ını 15-24 yaş arası gençler oluşturmuştur.[4] Son yıllarda eğitim amaçlı iç göç oranının gerilediği görülmektedir. Veriler, 2018-2023 arasında iller arası göçün %18'sinin doğrudan eğitim amaçlı gerçekleştiğini ortaya koymaktadır.[5] 2025 yılında ise bu oran %16,4'e düşmüştür.[6]

[1] Günay, D., & Günay, A. (2011). Quantitative developments in Turkish higher education since 1933. Journal of Higher Education and Science, 1(1), 001-022.
[2] Arlı, A. (2016). Yükseköğretimde büyüme, farklılaşma ve reorganizasyon: İstanbul örneği (1980-2015). Sosyoloji Konferansları, (54), 199.
[3] Işık, Ş. (2009). Türkiye'de eğitim amaçlı göçler. Coğrafi Bilimler Dergisi, 7(1), 27-37.
4 Esgin Günder, E. (2018). Geçici göçmenlikten yerleşikliğe: yükseköğretim gençliğinin gelecekteki göç potansiyelleri. Journal of Management & Economics Research, 16, 377.
[5] TÜİK (2023). İç Göç İstatistikleri. https://ipa.istanbul/yayinlarimiz/54/ic-goc-istatistikleri-2024 https://veriportali.tuik.gov.tr/en/press/58139
[6] TÜİK(2025). İç Göç İstatistikleri. https://veriportali.tuik.gov.tr/tr/press/58139

Grafik 1 Türkiye ve İstanbul'da Üniversite Sayısının Gelişimi (1950-2026)

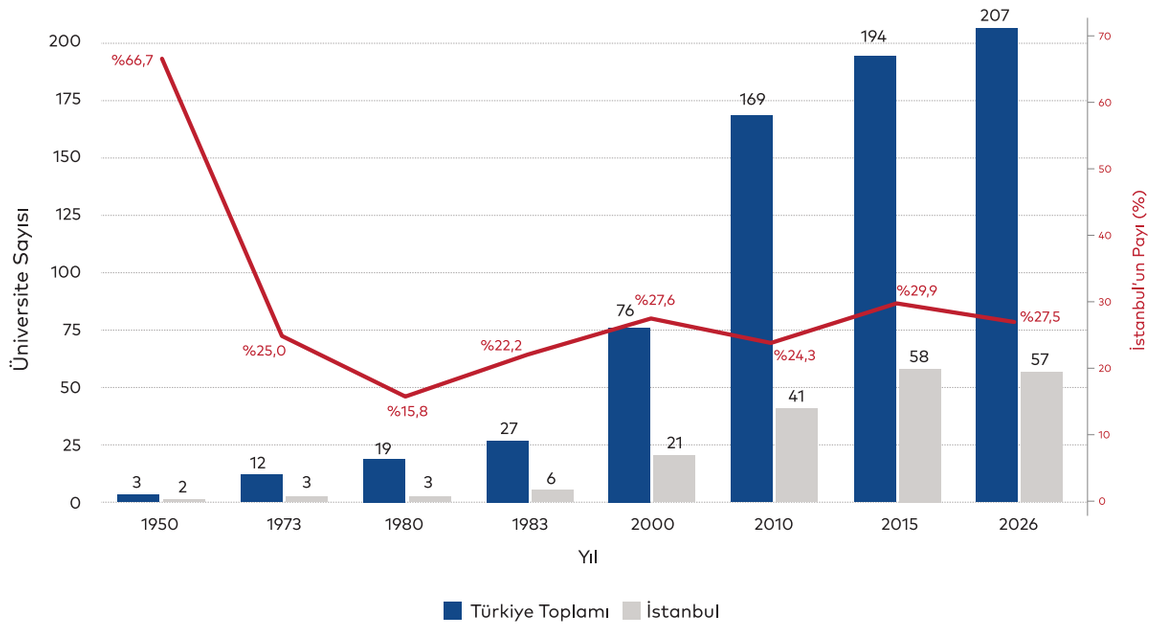

YÖK (Yükseköğretim Kurulu) İstatistik Atlası, YÖK Arşiv Verileri ve YÖK 2024 Raporları'ndan derlenmiştir.

Kuşkusuz öğrenci hareketliliğini anlamlandırmak için yalnızca istatistiksel bir çerçeve yeterli değildir. Harney'in (2024) yeni mobilite perspektifinden bakıldığında, üniversite için şehir değiştirmek salt mekânsal bir yer değiştirme değil; bireyin "güç geometrileri" içinde kendine yer açma çabasıdır.[7] Bu çerçevede İstanbul, bir eğitim merkezi olmanın ötesinde, gençlerin geleceği inşa etme çabaları için bir çekim alanı işlevi görmektedir.

Eğitim amaçlı göç, son 70 yılın en belirgin toplumsal dinamiklerinden biridir.

1950'li yıllarda Türkiye'deki toplam 3 üniversitenin 2'si İstanbul'da bulunurken (toplamın %66,7'si), 2026 itibariyle ise İstanbul'da 12'si devlet, 47'si vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 59 üniversite bulunmaktadır. Bu da şehrin, vakıf odaklı bir yükseköğretim yapısına büründüğünü göstermektedir.

[7] Harney, N. D. (2024). Mobility, immobility, and migration. In Research handbook on the sociology of migration (pp. 12-22). Edward Elgar Publishing.

Büyüyen Ölçek, Büyümeyen Kapasite

800.000 İstanbul'daki üniversite öğrencisi sayısı İPA (2024)	**254.640** Barınma ihtiyacı olan öğrenci sayısı (%32) İPA (2024)	**%62,5** 20-24 yaş grubu eğitim amaçlı göçlerde kadınların payı TÜİK (2025)	**%19-23** KYK'nın kadın öğrenciyi karşılama oranı İPA (2024)

Bu kurumsal genişleme, öğrenci sayılarına da doğrudan yansımıştır. 1985 yılında Türkiye genelindeki 320 bin üniversite öğrencisinin yaklaşık 120 bini İstanbul'da öğrenim görürken, 2024 yılı itibarıyla Türkiye genelindeki 3,1 milyon üniversite öğrencisinin yaklaşık 800 bini İstanbul'dadır.[8]

40 yılda İstanbul'daki öğrenci sayısı 6,7 katlık artış göstermiştir ancak Türkiye genelindeki artış, artan üniversite sayıları nedeniyle (9,7 kat) daha hızlı olmuştur!

Ancak bu büyümeye barınma altyapısı eşlik edememiştir. İPA'nın 2024 yılında üniversite öğrencilerinin barınma krizine ilişkin olarak hazırladığı rapora göre İstanbul'daki KYK yurtlarının toplam kapasitesi İstanbul dışından gelen öğrencilerin yaklaşık %26-31'ini karşılayabilmektedir. Eğitim amaçlı göçte kadınların oranı %62,5 iken[9] Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun (KYK) İstanbul'daki kadın öğrenciyi karşılama oranı yalnızca %19-23 aralığında kalmaktadır.[10] Özel yurt fiyatlarının 2025-2026 dönemi için %53 artması ve KYK ile özel yurt arasındaki fiyat farkının 13 ila 20 kata ulaşması krizi daha da derinleştirmektedir.[11]

[8] İstanbul Planlama Ajansı. (2024).
[9] Kaynak: TÜİK (2025). İç Göç İstatistikleri. https://veriportali.tuik.gov.tr/en/press/58139
[10] İstanbul Planlama Ajansı (2024), Barınma Krizini Üniversite Öğrencileri Üzerinden Okumak: Yükseköğretim Politika ve Uygulamalarının İstanbul'daki İzleri, https://ipa.istanbul/pdf-flipbook-main/index.html?key=/images/Calismalar/barinma-krizini-universite-ogrencileri-uzerinden-okumak-yuksekogretim-politika-ve-uygulamalarinin-i-74431.pdf
[11] https://www.cumhuriyet.com.tr/ekonomi/buyuk-sehirlerde-uc-kisilik-ozel-yurt-odalari-400-bin-liraya-dayaniyor-2518333

Grafik 2 Türkiye ve İstanbul'da Üniversite Öğrenci Sayısı Karşılaştırması (1985-2024)

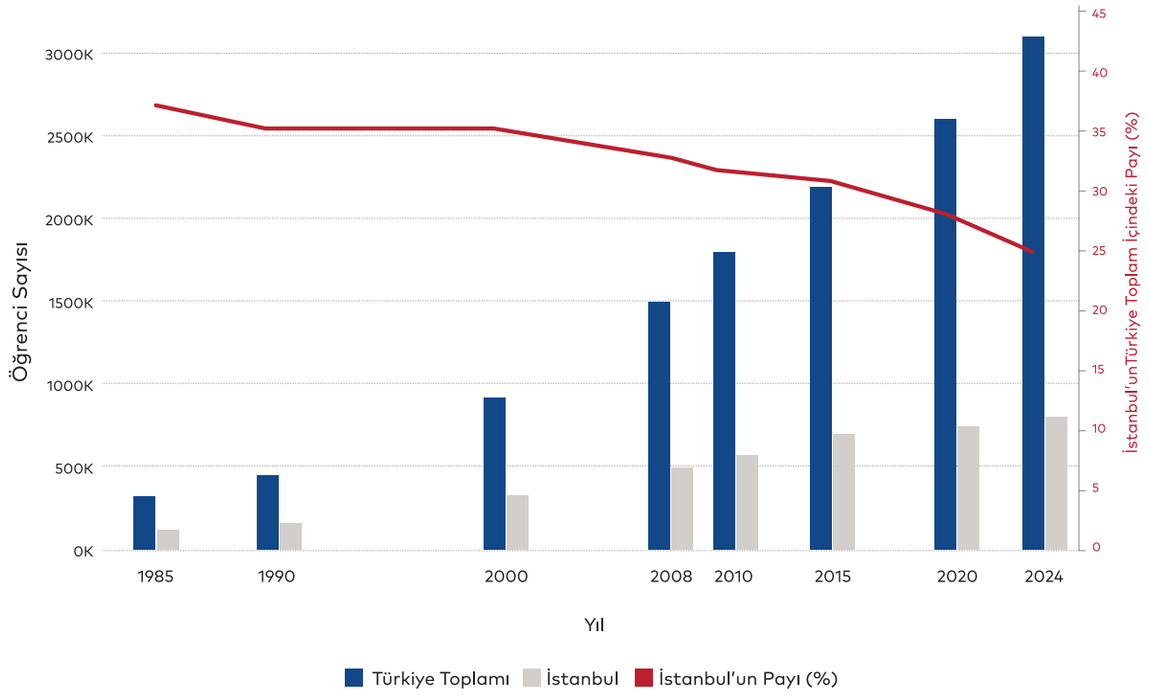

Grafik notu: 1985 ve 2024 yıllarına ait kesin veriler YÖK ve TÜİK istatistiklerinden alınmıştır. Arası yıllar (1990, 1995, 2000, 2005, 2010, 2015, 2020) lineer interpolasyon yöntemiyle tahmin edilmiştir. İstanbul'daki öğrenci sayıları TÜRKİYE ortalaması ve İPA (2024) verilerine dayanarak hesaplanmıştır.

Kadın Öğrenci Katılımında Tarihsel Atılım ya da Kadınların "Tamamlanmamış Devrimi"

%31,5 1985 yılında kadın öğrenci oranı YÖK, Yükseköğretim İstatistikleri 1982-2013	**%53,4** 2026 yılında kadın öğrenci oranı YÖK, Yükseköğretim İstatistikleri 2025-2026 Bülteni	**2022** Kadınlar ilk kez erkekleri geçti	**%50,3** 25-34 yaş kadın mezun oranı TÜİK, Ulusal Eğitim İstatistikleri 2025

Esping-Andersen (2009), The Incomplete Revolution: Adapting to Women's New Roles[12] adlı çalışmasında "tamamlanmamış devrim" kavramıyla, kadınların eğitim ve istihdama katılımındaki hızlı artışın kurumsal ve kültürel dönüşümle eş zamanlı gerçekleşmediği durumu anlatır: Kadınlar erkeklerin alanına girmiş, ancak ne erkekler geleneksel olarak kadına biçilen rolleri üstlenmiş ne de devlet bu boşluğu politikalarla doldurmuştur. Türkiye'deki kadın yükseköğretim tablosu bu kavramı somutlaştıran bir örnek sunmaktadır.

[12] Esping-Andersen, G. (2009). The Incomplete Revolution: Adapting to Women's New Roles. Polity Press.

Türkiye'de genç kadınlar, on yıllar boyunca süregelen tek kazananlı erkek modeline ve toplumsal cinsiyet düzeninin getirdiği tüm kısıtlamalara rağmen yükseköğretime yönelmiş, eğitimi hem bireysel özgürleşmenin hem de ekonomik bağımsızlığın aracı olarak benimsemiştir. Ancak bu dönüşüm, ne iş piyasasında ne de politika alanında karşılığını bulabilmiştir. TÜİK'in (2025) verilerine göre Türkiye'de kadınların işgücüne katılım oranı yalnızca %36,8 iken erkeklerde bu oran %72'dir; bu makas, OECD ülkeleri arasında en yüksek cinsiyet uçurumlarından birini temsil etmektedir. Üstelik yükseköğretim mezunu kadınlarda işgücüne katılım oranı %68,7'ye yükselmektedir. Bu bulgu, eğitimin kadınlar için işgücüne açılan en güçlü kapı olduğunu doğrulamaktadır. Buna karşın Türkiye'de ücretli bakım hizmetleri, esnek çalışma düzenlemeleri ve aile politikaları kadınların istihdamını destekleyecek düzeye ulaşmamış; kamu politikası bu boşluğu doldurmamıştır. Devlet, Esping-Andersen'in (2009) öngördüğü kurumsal dönüşümü gerçekleştirememiştir. Sonuç olarak genç kadınlar, eğitimde kazandıklarını işgücünde koruyamamakta, devrim yarım kalmaktadır.

Aynı zamanda bu tablo, Türkiye'deki kadın nüfusu içindeki derin bir kuşak uçurumuna da işaret etmektedir. TÜİK'in (2025) verilerine göre Türkiye genelindeki kadınların yalnızca %19,3'ü yükseköğretim mezunudur (fakülte %16,8, yüksek lisans ve üzeri %2,5); buna karşın 25-34 yaş grubundaki kadınlarda bu oran %50,3'e ulaşmaktadır. Bu 31 puanlık fark, tek başına bir başarı hikâyesi değil, aynı zamanda Türkiye'deki cinsiyet düzeninin derin yapısal geriliminin somut yansımasıdır.[13] Türkiye'de modernleşme projesi eğitimli-elit kadın kesimlerinin kamusal hayata katılımını teşvik etmiş ancak bu eşitlikçi eğilimler ülke geneline dengeli biçimde yansımamış, egemen aile ideolojisini yeterince aşındıramamıştır. "Ev kadınlığı sözleşmesi" çalışan kadınlar için dahi bir norm olarak işlev görmeye devam etmekte; kadınların kariyer gelişimine yönelik desteğin artmasına rağmen, aile içi rol kalıplarının sürekliliği onları profesyonel yaşamda belirli pozisyonlara sıkıştırmaktadır.[14] Tıpkı 1950-1980 döneminde kente göç eden kadınların iş piyasasına absorbe edilemeyip yoğun bir ev kadınlaşması sürecine sürüklenmesi gibi, bugün yükseköğretimde erkekleri geçen genç kadınlar da aynı cinsiyet rejimiyle yüzleşmektedir. Devrim sayısal olarak gerçekleşmiş ama yapısal karşılığını bulamamıştır.

Bu tablo, kadın öğrenci katılımının tarihsel olarak ne kadar güçlendiğini ortaya koyan bir dönemde yaşanmaktadır. Türkiye'de kadın üniversite öğrencisi oranı 1985 yılında %31,5 iken 2026 yılında %53,4'e ulaşmıştır. En çarpıcı dönüm noktası 2022 yılıdır: Bu yılda kadın öğrenci oranı ilk kez %50'yi aşarak erkek öğrenci oranını geçmiştir. 1985-2026 döneminde erkek öğrenci sayısı yaklaşık 10 kat artarken, kadın öğrenci sayısı 26 kata ulaşmıştır. Son on yılda (2016-2026) ise erkek öğrenci sayısı azalırken kadın öğrenci sayısı %17,6 yükselmiştir.[15] Bu veriler, genç kadınların üniversite eğitimine katılımının ne kadar güçlendiğini ortaya koymaktadır.[16]

[13] https://nip.tuik.gov.tr/?value=EgitimDurumu

[14] Öztan, E. (2019). Ad koymak önemlidir: Toplumsal cinsiyet ve Türkiye'de toplumsal cinsiyet düzeni. İçinde Aramızda Kalmasın: Kır, Kent ve Ötesinde Toplumsal Cinsiyet (ss. 31-46). Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Derneği Yayınları.

[15] Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2026). Yükseköğretim İstatistikleri. https://istatistik.yok.gov.tr/ .Türkiye'deki tüm üniversitelerde kayıtlı öğrenci sayıları ve cinsiyete göre dağılımı (1985-2026).

[16] Veriler Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi üzerinden 1982-2013 Öğrenci-Mezun Özet tabloları ile, güncel dönemlerdeki istatistik tablolarından alınarak hesaplanmıştır. Yükseköğretim İstatistikleri, https://istatistik.yok.gov.tr/

Grafik 3 Üniversitede Kadın Öğrenci Oranındaki Değişim (1985-2026)

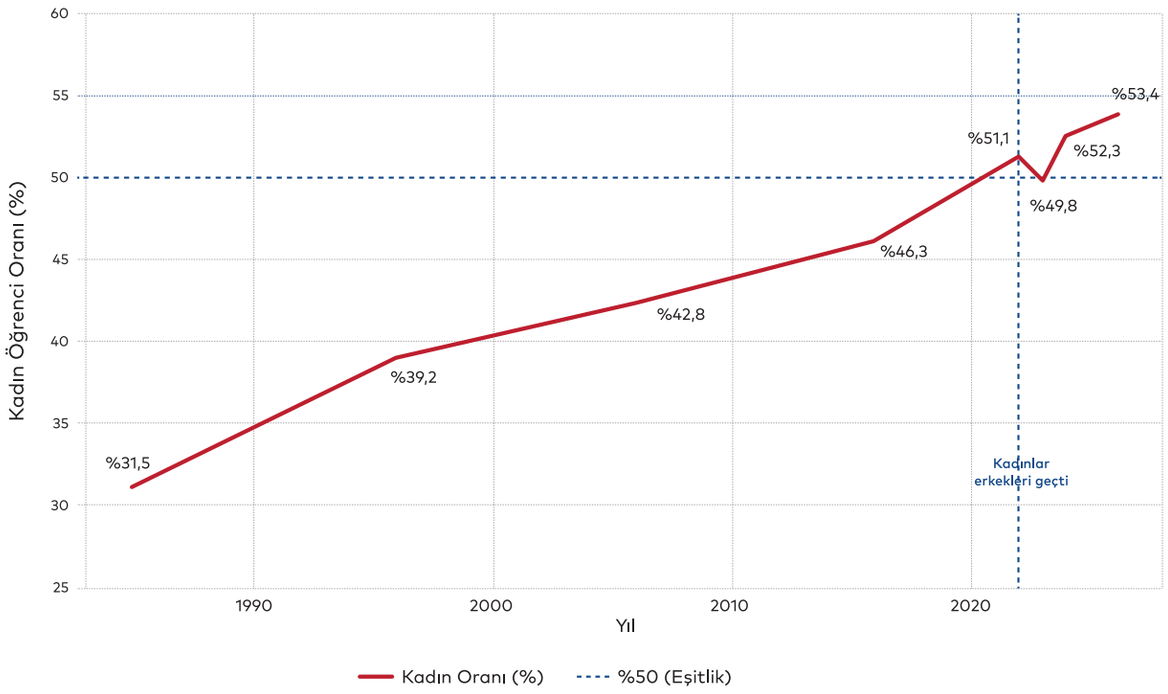

Grafik notu: Veriler YÖK İstatistikleri'nden (https://istatistik.yok.gov.tr/) derlenmiştir. Türkiye'deki tüm üniversitelerde kayıtlı kadın öğrenci oranının 1985-2026 dönemindeki değişimi gösterilmektedir.

Üniversite mezunu oranlarında da tarihsel bir dönüşüm yaşanmaktadır. TÜİK'in (2026) verilerine göre 25-34 yaş grubunda yükseköğretim mezunu oranı 2008'de erkeklerde %14,6, kadınlarda %12,5 iken 2025'te sırasıyla %41 ve %50,3'e yükselmiştir.[17] Kadın mezun oranı 17 yılda 4 kattan fazla artmış, 2022'den itibaren kadın üniversite mezunlarının oranı erkekleri geçmiştir.

Toplumsal cinsiyet normları, kadınları belirli mekânlara ve rollere sabitleyen kültürel "demirleme noktaları" olarak işlev görür.

Massey'nin (1994) "güç geometrileri" kavramı, hareketliliğin toplumsal cinsiyet, sınıf ve mekân ekseninde eşitsiz biçimde dağıldığını ortaya koyar: Bazı gruplar küresel akışlara eklemlenebilirken, diğerleri sabit kalmaya ya da kısıtlanmaya zorlanır.[18] Bu çerçevede toplumsal cinsiyet normları, kadınları belirli mekânlara ve rollere sabitleyen kültürel "demirleme noktaları" olarak işlev görür, kadınların eğitim amaçlı hareketliliğini hem mekânsal hem de simgesel olarak kısıtlar. Dolayısıyla kadın öğrencilerin üniversite için şehir değiştirmesi, yalnızca akademik bir hedef değil, aynı zamanda bu kültürel sabitlenme baskısını kırma ve bağımsızlık kazanma çabasıdır.

[17] https://veriportali.tuik.gov.tr/tr/press/58002
[18] Massey, D. (1994). Space, place, and gender. University of Minnesota Press.

Kadın öğrencilerin yükseköğretime katılımındaki bu tarihsel artış, Bingöl ve Çavlin'in (2022) vurguladığı gibi yalnızca akademik bir başarı değil, aynı zamanda genç kadınların aileden özerkleşmeleri ve bireyleşme arayışlarının güçlendiğinin bir göstergesidir. Ancak bu özerkleşme süreci eşit koşullarda gerçekleşmemektedir. Yazarların mesafe analizine göre, tüm başarı ve gelir kriterleri kontrol edildiğinde dahi kadın öğrenciler erkeklere kıyasla ortalama 93,4 km daha kısa mesafelerdeki üniversiteleri tercih etmek ya da bu üniversitelere gitmek zorunda kalmaktadır.[19] Bu bulgu, toplumsal cinsiyet normlarının kadınların eğitim amaçlı hareketliliğini ve özerkleşme alanlarını mekânsal olarak kısıtlamaya devam ettiğini göstermektedir. Bu mekânsal kısıtlamaya, yükseköğretimdeki bölüm tercihleri bazında "niteliksel" bir sınırlama da eşlik etmektedir. Yiğit ve Kağnıcıoğlu'nun (2024) gerçekleştirdiği araştırmanın verileri, teknolojik dönüşümle talebi artan gelecek vadeden 26 lisans bölümünde kadın öğrenci oranının yalnızca %34,7 düzeyinde kaldığını, kadınların yükseköğretimdeki sayısal artışına rağmen en yüksek puanlı üniversitelerin teknik bölümlerinde erkek egemenliğinin daha da keskinleştiğini saptamaktadır.[20]

Grafik 4. 24-35 Yaş Grubu Cinsiyete Göre Üniversite Mezuniyeti (2008-2025)

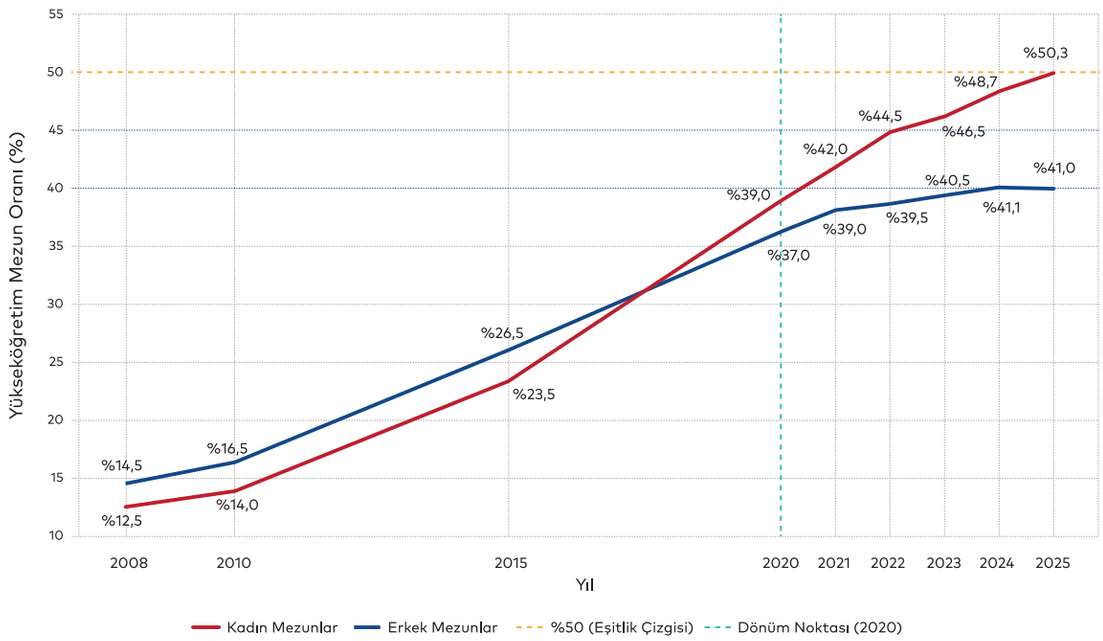

Grafik notu: 2008, 2015, 2020, 2025 yıllarına ait veriler TÜİK (2026) Ulusal Eğitim İstatistiklerinden alınmıştır. 25-34 yaş grubunda yükseköğretim mezunu oranı (cinsiyete göre) gösterilmektedir. Arası yıllar lineer interpolasyon yöntemiyle tahmin edilmiştir.

"Kadın üniversite mezunları erkekleri geçti. 2008'de %12,5 olan kadın mezun oranı, 2025'te %50,3'e yükseldi. 17 yılda 4 kattan fazla artış!"

Genç kadınların üniversite eğitimine katılımı hız kazanırken, aynı büyüyen nüfus barınma krizinin en ağır yükünü taşımaktadır.

[19] Şahin Bingöl, M. & Çavlin, A. (2023). Eğitim Amaçlı Göç ve Kadınların Özerkleşmesi. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi.

[20] Araştırmacılar talebi artan meslekleri belirlemek için Dünya Ekonomik Forumu (WEF) tarafından yayımlanan "İşlerin Geleceği Raporu 2020" (The Future of Jobs Report 2020) verilerini temel alarak, veri Analistliği, veri bilimi, YZ ve makine öğrenimi uzmanlığı, dijital pazarlama ve strateji uzmanlığı, robotik mühendisliği vb. gibi 20 meslek alanına yönelik, olarak Kariyer.net üzerinden yayımlanan güncel iş ilanlarının analiz edilmesiyle ilgili üniversite programlarına kayıtlı kadın ve erkek öğrenci oranları üzerinden bu analizi yapmıştır. YİĞİT, M., & KAĞNICIOĞLU, D. (2024). Dönüşen İşgücü Piyasasında Kadın İstihdamı: Türkiye'deki Yükseköğretim İstatistikleri Bize Ne Anlatıyor?. Journal of Management & Labor/Yönetim ve Çalışma Dergisi, 8(2).

Barınma Krizi Eğitim Hakkını Tehdit Ediyor

57.437 **Kayıt dondurma (2025)**	**615.791** **Son 5 yılda okul bırakan**	**%30** **Eğitim amaçlı göç azalması**
Tek yılda - YÖK	Yıllık ort. 120.000+	**686.973→406.144 (2021-2025)**

Gelinen noktada barınma krizi, yalnızca kentsel bir sorun olmaktan çıkıp doğrudan eğitim hakkını tehdit eden yapısal bir engele dönüşmüştür. Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in Şubat 2026'da bir meclis soru önergesine verdiği yanıta göre, 2025 yılında tek bir yılda 57.437 öğrenci kaydını dondurmuş, son beş yılda ise bu sayı 453.852'yi bulmuştur. 2024 verileriyle de son 5 yılda 615.791 öğrenci okulu bırakmıştır.[22] Ancak bu rakamlar, cinsiyete göre ayrıştırılmış veri sunmamaktadır. Kayıt donduran ya da okulu bırakan öğrencilerin ne kadarının kadın olduğu, hangi bölümlerde ve hangi şehirlerde yoğunlaştığı bilinmemektedir. Oysa eğitim amaçlı göçte kadınların oranının %62,5 olduğu ve KYK'nın kadın öğrenciyi karşılama kapasitesinin yalnızca %19-23 aralığında kaldığı düşünüldüğünde, bu kopuşların cinsiyete dayalı bir örüntü izlediği güçlü bir olasılıktır. Bu veri boşluğu, yalnızca istatistiksel bir eksiklik değil; politika üretimini körelten yapısal bir şeffaflık sorunudur.

TÜİK İç Göç İstatistikleri'ne göre eğitim amaçlı iller arası göç 2021'de 686.973 kişiden 2025'te 406.144'e gerilemiş; bu %40'lık düşüş, barınma krizinin eğitim hareketliliği üzerindeki baskısını somut biçimde yansıtmaktadır.[23] Ancak bu genel eğilimin gölgesinde dikkat çekici bir tablo bulunmaktadır: Eğitim amaçlı göç eden nüfusun çoğunluğu her yıl kadınlardan oluşmaktadır. 2021'de 412.700 kadın eğitim için şehir değiştirirken bu sayı 2025'te 253.815'e gerilemiş; buna karşın kadınlar, eğitim göçünün %62,5'ini oluşturmaya devam etmektedir. Başka bir deyişle, barınma krizi eğitim amaçlı göçü genel olarak frenlerken, kadınlar bu hareketi orantısız biçimde sürdürmektedir. Bu bulgu, kadın öğrencilerin eğitim için katlandıkları güçlüklerin boyutunu ve bağımsızlaşma motivasyonlarının gücünü bir kez daha ortaya koymaktadır.

Barınma krizi artık bir yaşam sorunu olmaktan çıkıp eğitim hakkının önünde engele dönüşmüştür.

İPA'nın (2024) İstanbul özelinde yürüttüğü araştırma bu tabloyu somutlaştırmaktadır: İstanbul'daki öğrencilerin %66'sı barınma sorunu yaşamakta, %13-17'si ise eğitimini bırakmayı düşünmektedir. Barınma krizi artık bir yaşam sorunu olmaktan çıkıp eğitim hakkının önünde yapısal bir engele dönüşmüştür.

[21] https://www.sozcu.com.tr/yuz-binlerce-ogrenci-okul-kaydini-dondurdu-p293780
[22] https://www.gazeteduvar.com.tr/ekonomik-kriz-ogrenciyi-vurdu-calismak-icin-okulu-birakiyorlar-haber-1726215
[23] TÜİK, Göç etme nedeni ve cinsiyete göre iller arası göç eden nüfus ve oranı 2021 ve 2025. Bkz: https://veriportali.tuik.gov.tr/tr/press/58139. https://veriportali.tuik.gov.tr/tr/press/49727

Bölüm 2: Araştırmanın Çerçevesi ve Örneklem

417	25	Mayıs-Haziran 2026
Katılımcı	Soru	Saha araştırması

Bu rapor, 14 Mayıs - 13 Haziran 2026 tarihlerinde gerçekleştirilen anket ve 27 katılımcı ile yürütülen "Genç Kadınların Sesinden İstanbul" başlıklı çalıştay ve odak grup çalışmaları sonucu elde edilen bulgulara dayanmaktadır. "Sen Oku Biz Yanındayız" kampanyasına temel oluşturmak üzere kurgulanan araştırma, İstanbul'da üniversite yaşamının ekonomik, sosyal ve güvenlik boyutlarını genç kadınların kendi deneyimleri üzerinden görünür kılmayı amaçlamaktadır.

Veri Toplama, Örneklem ve Yöntem

Ankete toplam 417 genç kadın katılmıştır. Örneklem, İBB yurtlarında kalan ve/veya Büyüt Hayallerini bursiyeri olan ya da mezun genç kadınlar ile onların üniversiteli yakın çevresinden oluşturulmuştur. 20 Mayıs 2026 tarihinde gerçekleşen odak grup ve çalıştaya ise 27 üniversite öğrencisi genç kadın ve İBB'de farklı hizmet alanlarının gençlere yönelik boyutlarını dinlemek üzere toplam 8 yönetici katılmıştır.[24] Çalıştay *"world cafe"* tekniği ile üç ayrı tematik masada yürütülmüştür: Kişisel ve Mesleki Gelişim; Sosyal, Kültürel ve Siyasal Katılım; Kentte Hissetmek (Güvenlik, Erişilebilirlik ve Esenlik). Bu üç tema, anketin ilerleyen bölümlerinde ele alınan başlıklarla doğrudan örtüşmektedir. Katılımcı genç kadınlardan birer masa sözcüsü belirlenmiştir. Araştırma ekibi, tüm masalarda akışın yürütülmesi, veri toplanması ve kaydından sorumlu olmuştur.

Anket kapsamında elde edilen ham veri seti öncelikle detaylı bir veri kalite kontrol sürecinden geçirilmiştir. Bu aşamada eksik, hatalı, tutarsız ve mükerrer kayıtlar tespit edilerek gerekli veri temizliği işlemleri gerçekleştirilmiş, veri setinin analiz için uygun hale getirilmesi sağlanmıştır.

Anket içerisinde yer alan açık uçlu sorular incelenmiş, verilen yanıtlar içeriklerine göre kategorize edilerek kodlama çalışması tamamlanmıştır. Kodlanan açık uçlu veriler sayısallaştırılarak veri setine entegre edilmiştir.

Araştırma bulgularının daha derinlemesine değerlendirilmesi amacıyla faktör analizi uygulanarak değişkenlerin altında yatan temel boyutlar belirlenmiştir. Elde edilen faktör yapıları doğrultusunda katılımcı profillerini ve benzer davranış örüntülerini ortaya koymak amacıyla kümeleme analizleri gerçekleştirilmiştir. Analiz aşamasında öncelikle temel frekans dağılımları ve tanımlayıcı istatistikler üretilmiş, veri yapısının genel görünümü değerlendirilmiştir. Ardından değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla çapraz tablo analizleri hazırlanmış ve ilgili kırılımlarda sonuçlar yorumlanmıştır.

Tüm bu süreçler sonucunda veri seti analiz edilmeye hazır hale getirilmiş, istatistiksel analizler tamamlanmış ve raporlama çalışmalarında kullanılacak çıktılar oluşturulmuştur.

[24] İBB Strateji ve Geliştirme Dairesi, Enstitü İstanbul İSMEK, İstanbul Yatırım Ajansı, Spor İstanbul, İSPER AŞ.

Katılımcı Profili

En yoğun katılım 3. sınıf (%31) ve 4. sınıf (%29) öğrencilerinden gelmiştir. İstanbul'da yaşama süreleri incelendiğinde %38'inin 1-3 yıldır, %33'ünün 4-6 yıldır kentte yaşadığı görülmektedir. Bu dağılım, örneklemin büyük bölümünün İstanbul'a uyum sürecinin ilk yıllarında olduğuna işaret etmektedir, barınma güvensizliğinin en yoğun hissedildiği dönem de tam bu evredir. Katılımcıların %70'i Avrupa yakasında, %30'u Anadolu yakasında yaşamaktadır.

Barınma durumu araştırmanın kurumsal destek eksenini yansıtmaktadır: Katılımcıların %44'ü İBB yurdunda, %26'sı KYK yurdunda, %14'ü ailesinin yanında kalmaktadır. Örneklemin %75,2'si kurumsal barınma desteğine bağımlıdır.

Grafik 5 Katılımcı Profili - Sınıf Dağılımı ve İstanbul'da Yaşam Süreleri

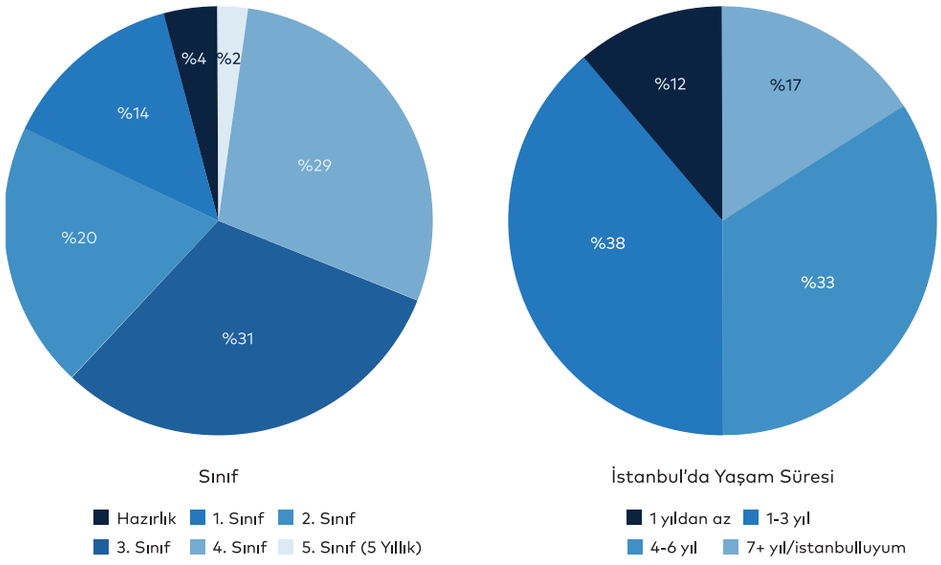

Grafik 6 Katılımcı Profili - Barınma Biçimi

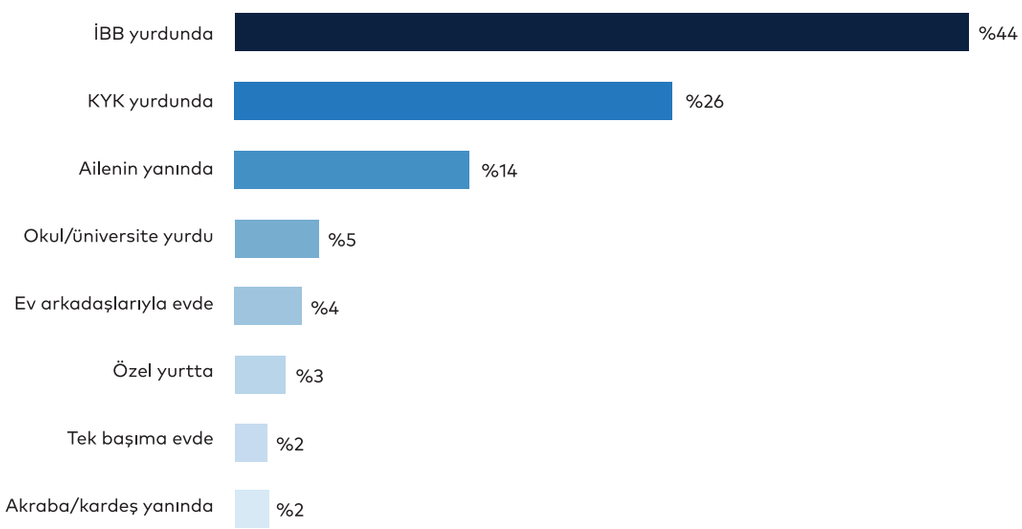

Mali Koşullar

%90 Barınma hariç aylık 20.000 TL ve altı	**%66** 15.000 TL'nin altında	**%7** 5.000 TL'nin altında

Düşük harcama tutarı, düşük ihtiyaç anlamına gelmiyor; karşılanamayan, ertelenen veya vazgeçilen ihtiyaçlar anlamına geliyor.

Barınma hariç aylık harcamalarda en yoğun kümelenme 10.001-15.000 TL (%34) aralığındadır. Bunu 5.001-10.000 TL (%26) ve 15.001-20.000 TL (%24) izlemektedir. 5.000TL'nin altına bir harçlıkla tüm ayı geçirmek zorunda kalanların oranı ise %7'dir.

Grafik 7 Katılımcı Profili- Barınma Hariç Aylık Harcama Dağılımı

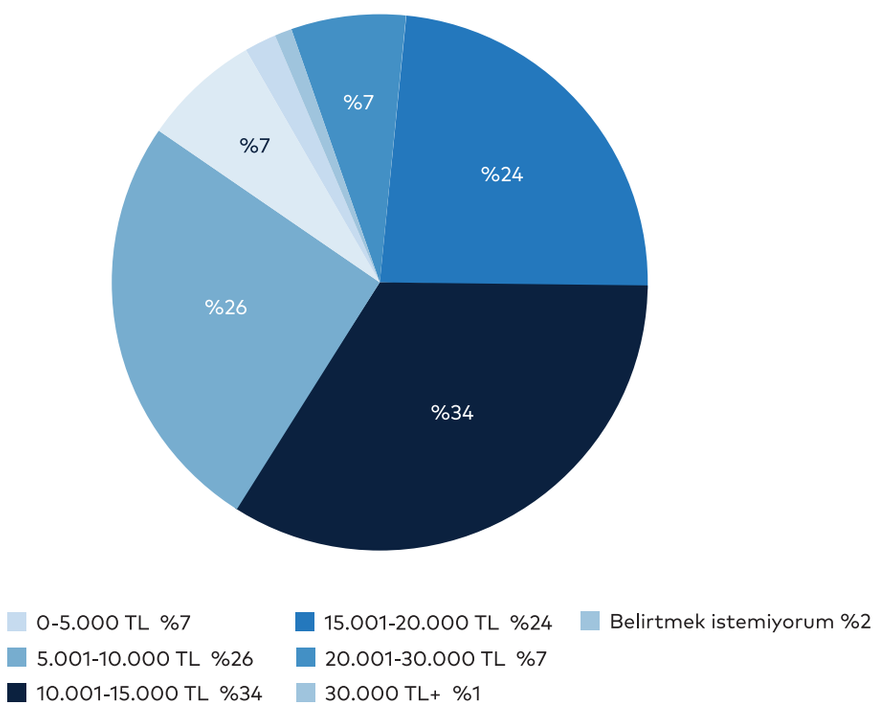

Bölüm 3:
Kariyer ve Gelecek
Umut ile Belirsizlik Arasında

%60	%36	%45	%20
Mezun olunca İstanbul'da kalmak istiyor	İş bulabileceğine inanıyor	Bu konuda kararsız	İş bulamayacağını düşünüyor

Araştırma bulguları, genç kadınların İstanbul'a bağlılığı ile geleceğe dair belirsizlikleri arasında derin bir gerilimi gözler önüne sermektedir. Katılımcıların %61'i mezun olduktan sonra İstanbul'da kalmak istediğini ifade ederken, iş bulabileceğine inananların oranı yalnızca %36'da kalmaktadır. Bu iki rakam arasındaki 26 puanlık uçurum, kente duyulan bağlılığın güçlü, geleceğe duyulan güvenin ise kırılgan olduğunu göstermektedir. Nitekim "iş bulabileceğime inanıyorum" ifadesine kararsız kalanların oranı %45'e ulaşmakta; bu yüksek belirsizlik, genç kadınların kariyer beklentilerini değil, kariyer öngörüsüzlüğünü yansıtmaktadır.

En büyük kariyer kaygıları sırasıyla; iş bulamama (%35), düşük ücret (%25) ve yaşam maliyetidir (%20). Bu üç kaygının toplamı, yalnızca "iş bulmak" değil, "bulduğu işle geçinebilmek" sorununu da kapsadığını ortaya koymaktadır. Kendine iyi bakabildiğini düşünenlerin oranının yalnızca %30 olması bu tabloyu tamamlamaktadır.

Buna karşın katılımcıların %61'inin İstanbul'da kalmak istemesi, kentin bu genç kadınlar için hâlâ bir olanak alanı olarak algılandığını göstermektedir. Bu bağlılık, kentin koruyup büyütmesi gereken bir kazanımdır ancak bunun için güvensizliği besleyen yapısal engellerin görünür kılınması ve giderilmesi gerekmektedir.

Grafik 8 Kariyer ve Gelecek Algısı

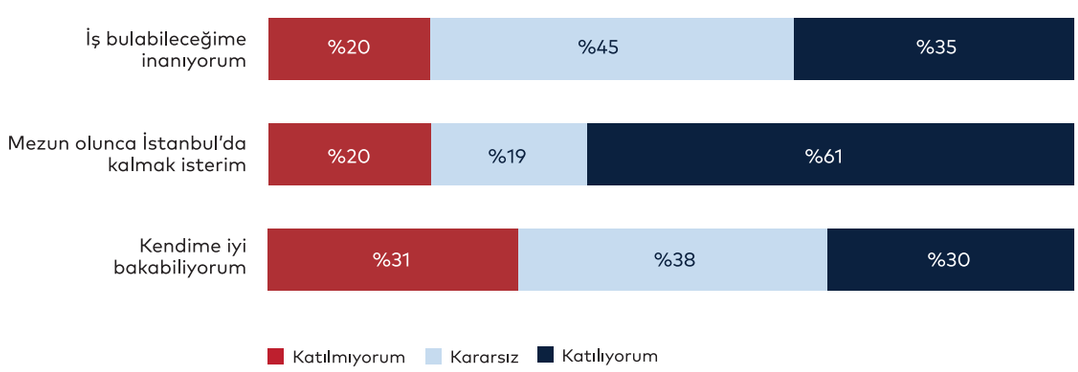

Kaynak: İstanbul Vakfı Araştırması, 2026 (n=417)

En Büyük Kariyer Kaygıları

%35	%25	%20
İş bulamama	Düşük ücret	Yaşam maliyeti

Erişimde En Çok Zorluk Çekilen Alanlar

Genç kadınların en büyük kariyer kaygıları maddi güvencesizlik ekseninde toplanıyor. İşe erişim (%35), ücret düzeyi (%25) ve geçim maliyeti (%20) ilk üç sırayı paylaşıyor.

Grafik 9 Erişimde En Çok Zorluk Çekilen Alanlar

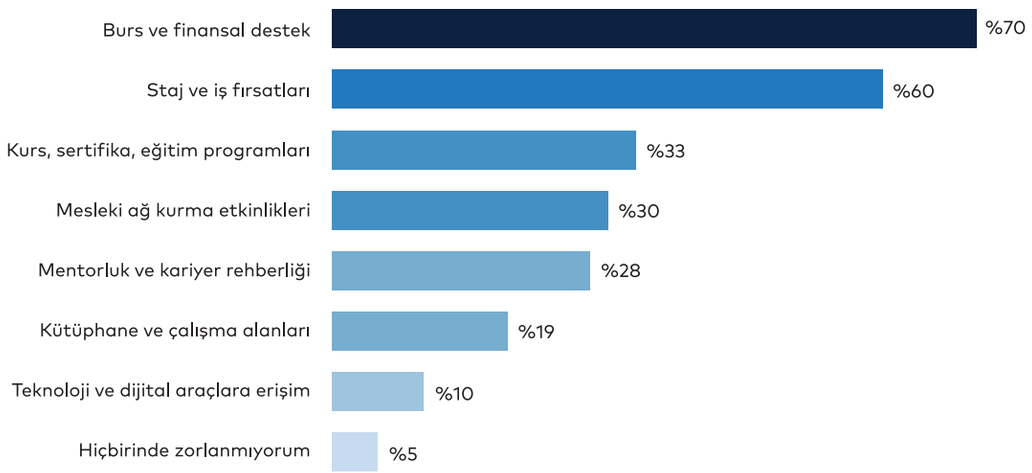

Kaynak: İstanbul Vakfı Araştırması, 2026 (n=417, çoklu seçim, %vaka)

%70,1	%59,8	%33,5	%28,2
Burs ve finansal destek	Staj ve iş fırsatları	Kurs/sertifika programları	Mentorluk/kariyer rehberliği

Katılımcıların en fazla zorlandığı alan %70,1 ile burs ve finansal destektir. Bunu staj ve iş fırsatlarına erişim (%59,8), kurs ve sertifika programları (%33,5) ve mentorluk/kariyer rehberliği (%28,2) izlemektedir. Bu sıralama, finansal güvencesizliğin kariyer gelişiminin önüne geçtiğini; genç kadınların mesleki büyüme fırsatlarına ancak temel ihtiyaçları karşılandıktan sonra yönelebildiğini göstermektedir.

"İyi bir üniversitede eğitim görmeme ve çeşitli kulüp ve gönüllülük faaliyetlerinde aktif rol almama rağmen staj başvurularımdan olumsuz dönüş aldığım dönemler oldu. Özgeçmişime ve emeklerime rağmen fırsatlara erişemediğim zamanlarda, gençlerin yaşadığı kariyer kaygılarının yeterince duyulmadığını hissettim.

Üniversite 3. Sınıf Öğrencisi, İBB yurdunda kalıyor.

"Şu ana kadar hem okuduğum fakültede hem de staj yerlerimde sadece kadın olduğum için yaşadığım ve sesimin duyulmadığı olaylar artık günlük hayatımın bir parçası."

Üniversite 5. Sınıf Öğrencisi, İBB yurdunda kalıyor.

Bölüm 4: Güvenlik ve Aidiyet

Kısıtlanmış Bir Kent Deneyimi

%70
Gece kentte rahat hareket edemiyor

%63
Toplu taşımada güvende hissetmiyor

%45,3
Kamusal alanlarda özgür hissetmiyor

Ankette, katılımcılara İstanbul'da gündelik yaşamlarını hangi konuların ne ölçüde zorladığı soruldu. 12 farklı konuda 1-5 skalasında ölçülen zorluk düzeyleri, barınma maliyetinin (4,02) açık ara birinci sıraya oturduğunu, bunu trafik (3,93) ve gıdaya erişimin (3,73) izlediğini ortaya koyuyor. Dikkat çekici olan, güvenli toplu taşıma ve gece ulaşımının (3,65), staj ve iş bulma zorluğunun (3,63) ve cinsiyet eşitsizliği/ayrımcılığın (3,60) bu sıralamada diğer üç önemli konu olması. Listedeki hiçbir madde "zorlanmıyorum" eşiğinin altına düşmüyor, en düşük puan bile 2,76 ile ortalama bir zorluk düzeyine işaret ediyor. Tablo, İstanbul'da kadın olmanın çok katmanlı ve iç içe geçmiş bir yük anlamına geldiğini sayılarla ortaya koyuyor.

Grafik 10 İstanbul'da Zorluk Çekilen Alanlar

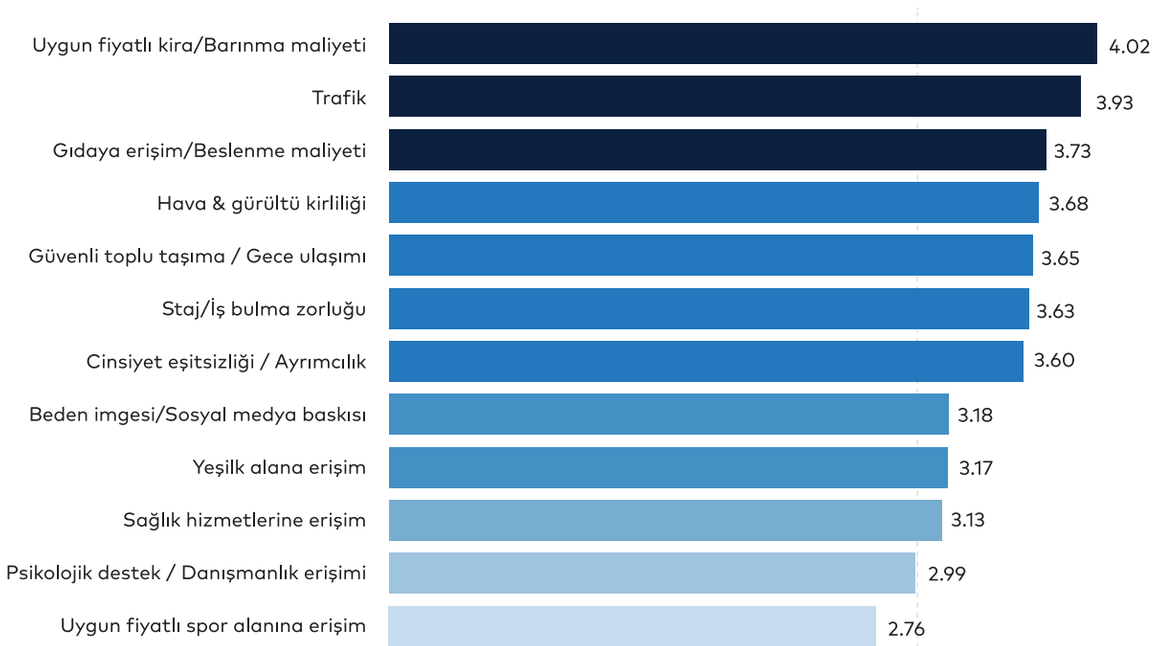

Araştırma bulgularına göre, İstanbul'da üniversite öğrencisi kadınların kent deneyimi güvenlik kaygılarıyla şekillenmiştir. Katılımcıların sadece %20'si "çoğu yerde rahat ve özgürüm" diyebilmektedir. Katılımcıların %43'ü İstanbul'da kendini evinde hissettiğini belirtse de kentin kamusal alanlarındaki deneyim oldukça kısıtlıdır. Bu durum, barınma sorununun sadece ekonomik bir kriz değil, aynı zamanda kadın öğrencilerin güvenlik, özgürlük ve toplumsal katılım hakkını tehdit eden bir sorun olduğunu göstermektedir.

Grafik 11 Güvenlik ve Aidiyet Algısı

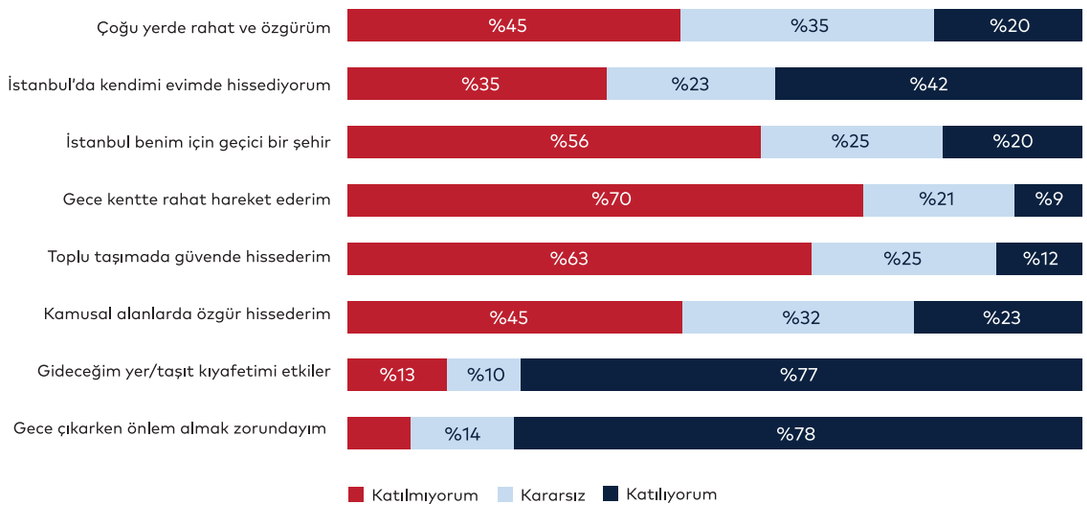

Kent Mekânında "Risk Yönetimi"

%77
Kıyafetini gideceği yere/taşıta göre seçmek zorunda kalıyor

%78
Gece çıkarken güvenlik önlemi alma ihtiyacı hissediyor

Veriler, genç kadınların kentsel mekânı kullanırken sürekli bir "risk yönetimi" yapmak zorunda kaldıklarını, hareket özgürlüklerinin mekânsal ve zamansal olarak kısıtlandığını göstermektedir. Gece saatlerinde kentte rahat hareket edebildiğini söyleyenlerin oranı yalnızca %30'da kalırken, katılımcıların %70'i bu özgürlükten yoksun. Toplu taşıma kullanımı da benzer biçimde kaygıyla geçiyor: %63'ü otobüste, metroda, vapurda kendini güvende hissetmiyor. Kamusal alanlar, yani parklar, sahiller, meydanlar da bu kısıtlamadan nasibini alıyor; her iki katılımcıdan biri (%45,3) bu alanlarda özgürce hareket edebildiğini söyleyemiyor.

Güvensizlik hissi toplu taşımayla sınırlı kalmıyor; kentsel mekânın tamamına yayılmış durumda. Katılımcıların %96'sı tenha sokaklarda, %83'ü gece yürürken güvensiz hissettiklerini belirtiyor; bu oranlar pratik olarak evrensel. Gece toplu taşıma kullanırken güvensiz hissedenlerin oranı %72, eve dönerken %46, parklarda %31. "Hiçbirinde güvensiz hissetmiyorum" diyen katılımcı ise neredeyse yok.

Bu iki rakam (%77 ve %78) güvenlik kaygısının artık olağanüstü bir duruma verilen tepki olmaktan çıktığını, gündelik yaşamın içine yerleşmiş bir "risk yönetimi" rutinine dönüştüğünü ortaya koyuyor. Kadınların hareketini, kıyafetini ve zamanını şekillendiren bu görünmez kısıtlama, hem kentsel özgürlük hakkını hem de sosyal ve kültürel yaşama katılımı doğrudan sınırlandırmaktadır.

Massey'nin (1994) "güç geometrileri" kavramı, hareketliliğin toplumsal cinsiyet ekseninde eşitsiz dağıldığını ortaya koyar. Bu araştırmanın bulguları, o teorik çerçeveyi İstanbul'un gündelik coğrafyasında somutlaştırmaktadır: Güvensizlik, genç kadınların kentsel mekânı kullanma biçimini, zamanlamasını ve rotasını yeniden şekillendirmekte; hareket özgürlüğü fiilen kısıtlanmaktadır.

Grafik 12 Güvensiz Hissedilen Durumlar

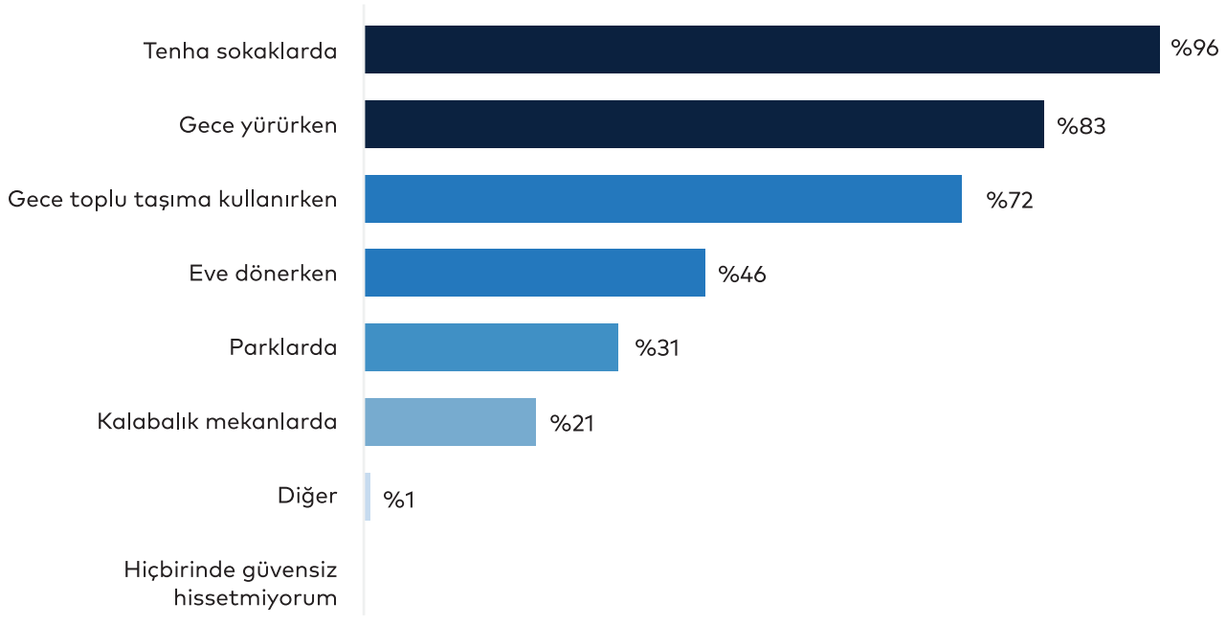

Kaynak: İstanbul Vakfı Araştırması, 2026 (n=417, çoklu seçim, %vaka)

Üniversiteli genç kadınların toplu taşımada yaşadığı güvensizlik hissi, yalnızca bu araştırmaya ait bir bulgu değil. Metro İstanbul ile EBRD iş birliğiyle 2022 yılında 1.403 yolcuyla yürütülen Fırsat Eşitliği Araştırması,[25] bu deneyimin sistematik ve yaygın boyutunu gözler önüne seriyor. Araştırma, sözlü taciz ve rahatsız edici/uygunsuz bakışlara 30 yaş altı kadınların, 30 yaş üstü kadınlardan istatistiksel olarak anlamlı biçimde daha yüksek oranda maruz kaldığını ortaya koymaktadır. Kadın yolcuların toplu taşımayı erkeklerden farklı deneyimlediğini düşünenler çoğunluktadır. Bu farklılık; yalnız yolculuk yaparken duyulan kaygı, belirli saatlerde araç kullanmaktan kaçınma ve taciz riski nedeniyle rota ya da zaman dilimi değiştirme gibi somut davranışsal uyumlara yansıyor. Üstelik maruz kalanlar ne yapacağını da tam olarak bilemiyor: "Şiddet ve tacizle ilgili endişelendiğimde nereye başvuracağımı biliyorum" ifadesine katılım ortalaması 5 üzerinden yalnızca 3,61 ile en düşük puanlanan maddelerden biri.

Bu bulgular, 2026 araştırmamızın verileriyle tam bir örtüşme içindedir. Katılımcılarımızın %63'ünün toplu taşımada güvende hissetmemesi, %78'inin gece çıkışlarında güvenlik önlemi almak zorunda hissetmesi ve %77'sinin kıyafet seçimini rotasına göre belirlemesi; toplu taşımada yaşanan taciz ve güvensizlik deneyiminin dört yıl içinde yapısal olarak değişmediğini, aksine üniversiteli genç kadınların gündelik yaşamına yerleşik bir baskı olarak kalmaya devam ettiğini göstermektedir.

[25] Metro İstanbul & EBRD. (2022). Fırsat Eşitliği Araştırması [Yayınlanmamış araştırma raporu]. Metro İstanbul A.Ş.

Aidiyet Kırılganlığı

%43 İstanbul'u "evi" olarak görüyor	**%35** "Evi" olarak görmüyor	**%56** Geçici şehir olarak görmüyor (ama %25 kararsız)

Aidiyet tarafında tablo daha karmaşık bir görünüm çiziyor. Katılımcıların %43'ü İstanbul'u "evi" olarak hissederken %35'i bu hissi taşımıyor; her dört kişiden birinin (%25) kararlı bir yargıya varamadığı düşünüldüğünde, kentle kurulan duygusal bağın henüz yerleşmemiş ve kırılgan olduğu anlaşılıyor. Öte yandan katılımcıların %56'sı İstanbul'u geçici bir şehir olarak görmüyor. Bu veri, kente kalıcı bir bağlılık kurma isteğinin var olduğuna işaret ediyor.

Bu tablo, güvenlik bulgularıyla birlikte okunduğunda daha anlamlı bir hal alıyor. Kentsel mekânı özgürce kullanamayan, gece dışarı çıkmak için önlem almak zorunda kalan, kıyafetini rotasına göre seçen bir kadın için "evimde hissediyorum" demek güçtür. Aidiyet, yalnızca bir şehirde uzun süre yaşamakla değil, o şehrin kamusal alanında güvende ve özgür hissedebilmekle kurulur. Araştırma bulguları, genç kadınların İstanbul'da kalmak istediklerini ama kentin onlara bu aidiyeti taşıyacak koşulları henüz sunmadığını göstermektedir.

Bu tablo, kariyer bölümündeki bulguyla da örtüşmektedir: Katılımcıların %61'i mezun olduktan sonra İstanbul'da kalmak istemekte, ancak ne iş güvencesi (%35) ne de kentsel güvenlik bu isteği karşılayacak zemine sahiptir. Kalmak istemek ile kalmayı mümkün kılacak koşullar arasındaki bu uçurum, araştırmanın en temel gerilimini oluşturmaktadır.

Barınma ve güvenlik bu açıdan birbirinden bağımsız iki sorun değildir. Daha güvenli bir çevrede yaşama imkânının daha yüksek barınma maliyetleriyle kesişmesi, ekonomik eşitsizliğin aynı zamanda güvenli hareket edebilme imkânını da biçimlendirebildiğine işaret etmektedir. Bu ilişki mevcut araştırmada doğrudan ölçülmemiş olmakla birlikte, sonraki çalışmalarda mahalle, barınma maliyeti, ulaşım ve güvenlik algısının birlikte ele alınması önem taşımaktadır.

Güvenlik kısıtları, ekonomik stres ve aidiyetsizlik hissi, en kırılgan grupta iç içe geçiyor.

Bölüm 5:
Sosyal ve Kültürel Katılım
Kısıtlı Erişim

%61
Kültür-sanat etkinliğine ayda bir katılabiliyor

%18
Hiç katılamıyor

%45
Son 6 ayda kendi imkânıyla hiç bilet alamadı

Ekonomik ve mekânsal kısıtlılıklar, genç kadınların sosyal ve kültürel hayata katılımını da doğrudan biçimlendirmektedir. Araştırma, dört ayrı alanda – kültür-sanat, spor, gönüllülük ve öğrenci kulüp etkinlikleri – tutarlı biçimde tekrarlanan aynı örüntüyü ortaya koyuyor: Düzenli ve haftalık katılım neredeyse yok, katılım varsa ayda bir kez, seyrek ve tesadüfi bir etkinliğe indirgenmiş. Gönüllülük faaliyetlerine hiç katılmayanların oranı %50, haftalık düzeyde katılanların oranı ise yalnızca %4. Öğrenci kulüp etkinliklerine haftalık katılım da %8'de kalıyor. Kampüs ve kent, öğrenci yaşamının çekim merkezi olmaktan çıkmış görünüyor.

Kültür-Sanat Etkinliklerine Katılım

Kültür-sanat etkinliklerine "ayda bir kez" katılanların oranı %61 iken, "hiç" katılmayanların oranı %18'dir. Haftalık düzeyde katılım ise %4'te kalıyor.

Grafik 13 Kültür Sanat Etkinliklerine Katılım Sıklığı

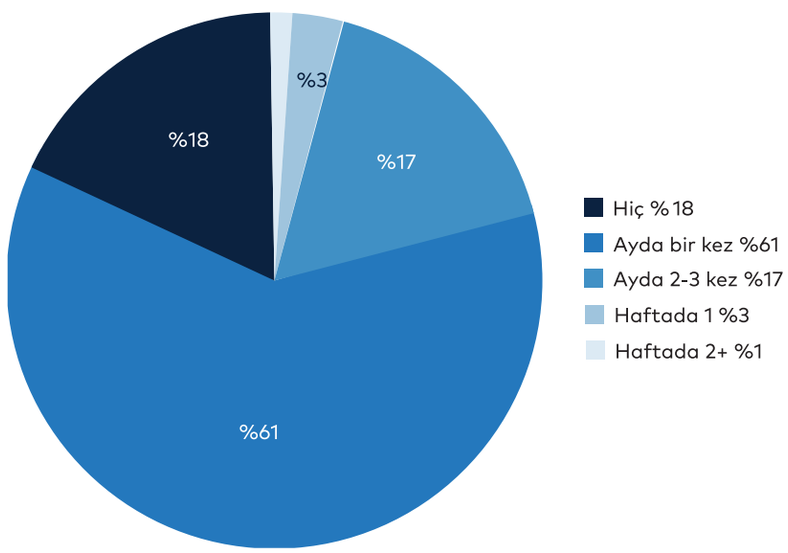

Kaynak: İstanbul Vakfı Araştırması, 2026 (n=417)

Bu kısıtlılığın isteksizlikten değil erişim engelinden kaynaklandığını en çarpıcı biçimde ortaya koyan veri şu: Katılmak isteyip de en çok zorlandıkları alan sorulduğunda kültür-sanat etkinlikleri %41 ile açık ara birinci sıraya oturuyor. İkinci sırada spor alanlarına erişim (%19), üçüncü sırada gönüllülük fırsatları bulma (%13) geliyor. Yani tablo, katılmak istemeyenlerin değil; katılmak isteyip de yolu kapalı olanların tablosudur.

Grafik 14 Katılmak İstenen Ama En Çok Zorlanılan Alanlar

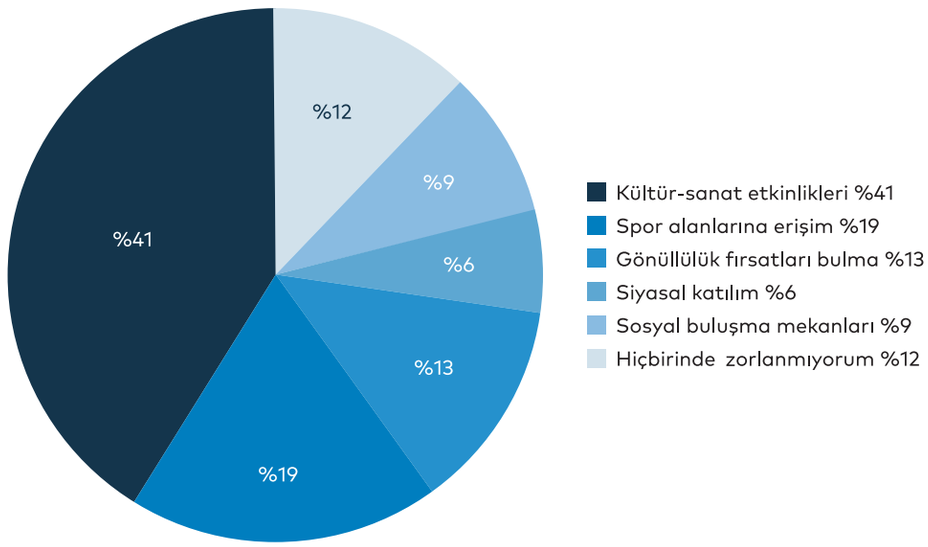

Katılımcılara İBB ve İstanbul Vakfı etkinlikleri dışında kendi imkânlarıyla en son ne zaman kültür-sanat etkinliğine bilet aldıkları sorulduğunda tablo, çarpıcı bir biçimde ikiye bölünüyor. Son üç ay içinde bilet alanların oranı %55; bu grup görece aktif bir kesim. Ancak diğer yarıya bakıldığında tablo şu: Katılımcıların %30'unun en son bilet alışının üzerinden altı ay ya da daha fazla zaman geçmiş, %8'i hiç bilet almamış, %7'si ise hatırlamıyor. Yani katılımcıların neredeyse yarısı (%45) son altı ayda kendi imkânıyla herhangi bir kültür-sanat etkinliğine bilet alamamış ya da almamış. Üstelik bu sorunun kendisi zaten bir elemeyi içeriyor: İBB ve İstanbul Vakfı kanalıyla erişilen etkinlikler bu hesabın dışında tutuluyor. Yani bu %45, o kanallar olmasa erişim sıfıra çok daha yakın olacak bir kesimi temsil ediyor.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve İstanbul Vakfı'nın Rolü

Katılımcıların yaklaşık yarısı son altı ayda kendi imkânıyla kültür-sanat etkinliğine bilet alamamışken, katılmak isteyip de en çok zorlandıkları alan ise kültür-sanat etkinlikleri (%41) olarak öne çıkıyor. Bu sıralama önemli bir şeyi gösteriyor: Engel yalnızca ekonomik değil. Zaman yoksunluğu, güvenlik kaygısı ve kentsel erişilebilirlik sorunları da katılımın önünde birer bariyer oluşturuyor. Ama ekonomik boyut en belirleyici olanı. Ve tam da bu noktada İBB ve İstanbul Vakfı'nın sunduğu sübvansiyonlu ya da ücretsiz etkinliklerin işlevi kritikleşiyor.

Araştırma bulguları, bu desteğin bu grup için "ek bir imkân" olmadığını açıkça gösteriyor. Kendi bütçesiyle erişemeyen, ulaşım maliyeti ve güvenlik kaygısıyla zaten kısıtlanan, zamanının büyük bölümünü yolda geçiren bir üniversiteli genç kadın için İBB ve Vakıf kanalı çoğu zaman birincil ve tek erişim noktasıdır. Bu nedenle bu kanalın kapsayıcılığı, sürekliliği ve ulaşılabilirliği, söz konusu grup için kültürel yaşama katılım hakkının fiilen kullanılıp kullanılamayacağını doğrudan belirlemektedir.

İBB ve İstanbul Vakfı'nın sunduğu destek, bu grup için kültür-sanata erişimde "ek bir imkân" değil; çoğu zaman birincil ve tek kanal.

Grafik 15 İBB ve İstanbul Vakfı Dışında Kendi İmkanlarıyla Alınan Kültür Sanat Bileti Sıklığı

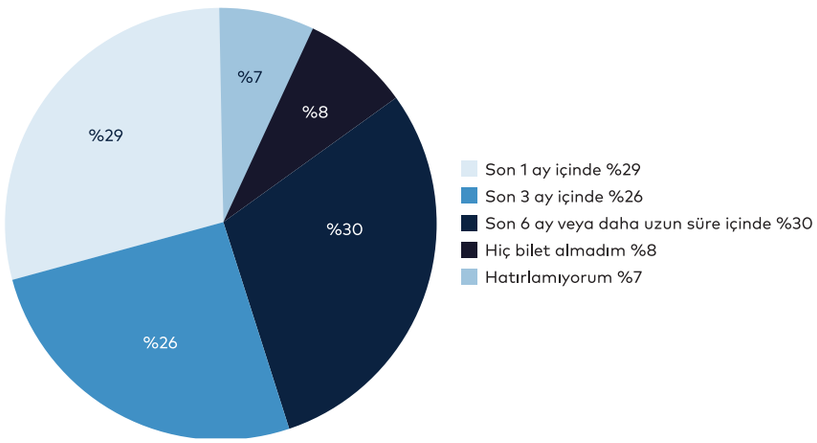

Spor ve Fiziksel Aktivite

Spor ve fiziksel aktivitede tablo daha da ağır. Katılımcıların üçte biri (%32) herhangi bir spor ya da fiziksel aktiviteye hiç katılamıyor; %30'u ise ancak ayda bir kez katılabiliyor. Haftada en az bir kez düzenli fiziksel aktivitede bulunanların oranı yalnızca %20'de kalıyor. Başka bir deyişle, beş katılımcıdan dördü sporu gündelik yaşamının parçası haline getirememiş durumda.

Saatlerini yolda geçiren, gece kentte rahat hareket edemeyen, hayatta kalma bütçesiyle geçinen bir öğrenci için düzenli fiziksel aktivite bir tercih olmaktan çıkıp lükse dönüşmektedir. Spor alanlarına erişim, katılmak isteyip de en çok zorlanılan ikinci alan olarak öne çıkıyor. Bu da fiziksel aktiviteden uzaklaşmanın bilinçli bir tercih değil, yapısal bir zorunluluk olduğunu teyit ediyor.

Grafik 16 Spor/Fiziksel Aktivitelere Katılım Sıklığı

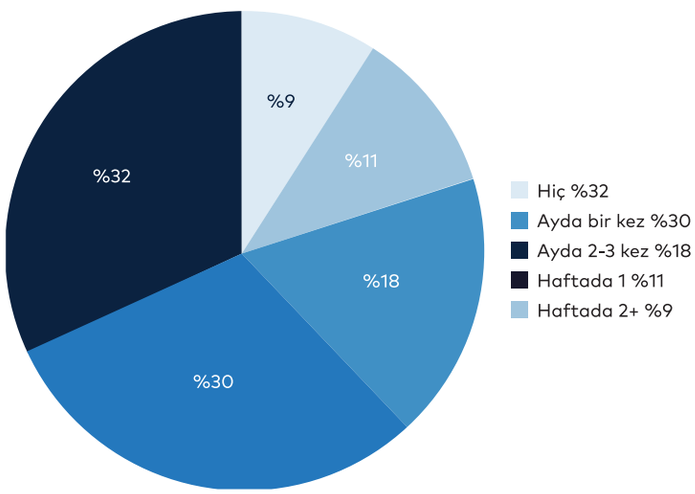

Kaynak: İstanbul Vakfı Araştırması, 2026 (n=417)

Gönüllülük ve Öğrenci Kulüpleri

Sosyal katılımın diğer iki kanalında da tablo benzer. Gönüllülük faaliyetlerine hiç katılmayanların oranı %50. Yani, her iki katılımcıdan biri bu alandan tamamen kopuk. Haftalık düzeyde gönüllülük yapanların oranı ise yalnızca %4. Öğrenci kulüp etkinliklerinde de aynı örüntü tekrarlanıyor: Katılımcıların %35'i hiç katılmıyor, haftalık düzeyde katılanlar yalnızca %8.

Bu rakamlar, kampüs yaşamının ve sivil toplum katılımının üniversiteli genç kadınlar için ne denli erişilmez hale geldiğini gösteriyor. Üniversite, yalnızca bir diploma kurumu olarak değil; sosyal bağlar kurulan, kimlik inşa edilen, toplumsal katılımın öğrenildiği bir alan olarak işlev görür. Bu işlevin bu denli zayıflamış olması, yalnızca bireysel bir kayıp değil, toplumsal bir yoksunluktur.

Grafik 17 Gönüllülük/STK Faaliyetlerine Katılım Sıklığı

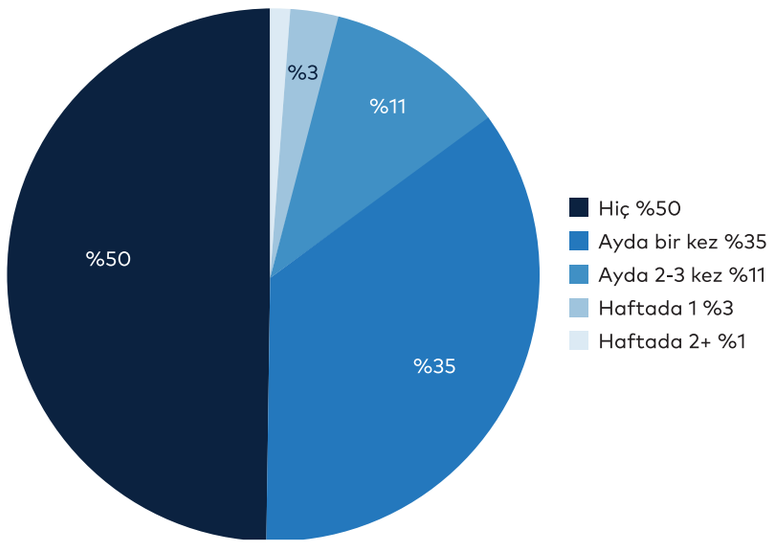

Ancak bu tabloyu yalnızca ekonomik kısıtlılıkla açıklamak yetersiz kalır. Son yıllarda üniversite kampüslerinde öğrenci etkinliklerine getirilen kısıtlamalar, kulüp faaliyetlerine yönelik idari baskılar ve kamusal alanda ifade özgürlüğünün daraldığına dair yaygın algı, genç kadınların sivil alandan çekilmesini doğrudan etkileyen yapısal bir bağlam oluşturmaktadır. Araştırmamızın katılımcılarının %70'inin kendini siyasi ve toplumsal konularda ifade etmekte özgür hissetmediğini belirtmesi bu tabloyla tutarlıdır. Gönüllülük ve öğrenci kulüplerinden uzaklaşma, bireysel bir tercih değil; daralan sivil alanın ve artan siyasi baskının genç kadınların gündelik yaşamına yansımasıdır. Bunun yanında, paydaş değerlendirme toplantısında dile getirilen saha gözlemleri, artan geçim baskısının öğrencileri ders dışındaki zamanlarında ücretli çalışmaya yönelttiğine; bunun da gönüllülük, öğrenci kulüpleri ve kişisel gelişim faaliyetlerine ayırabilecekleri zamanı daralttığına işaret etmektedir. Dolayısıyla gönüllülük ve öğrenci kulüplerinden uzaklaşma, bireysel bir tercih değil; daralan sivil alan, ekonomik baskı ve zaman yoksulluğunun genç kadınların gündelik yaşamında kesişmesinin bir sonucudur.

Grafik 18 Öğrenci Kulüpleri/Topluluklarına Katılım Sıklığı

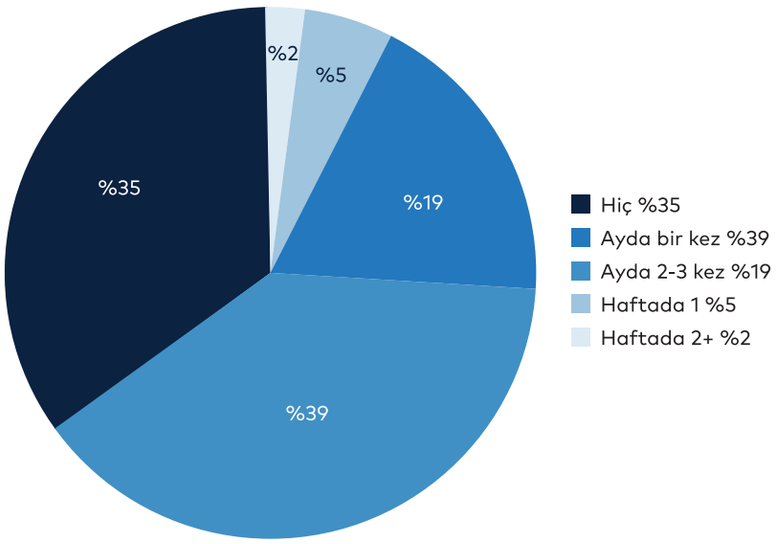

Kaynak: İstanbul Vakfı Araştırması, 2026 (n=417)

"Okulda kulüpte yönetim kurulundayım, bu yıl kulübümün çoğunluğu kadın üye ağırlığına sahip. Etkinlik izin süreçlerinde birçok kulübe tanınan ayrıcalıktan uzak olmakla birlikte her kısıtlamayla karşı karşıya bırakıldık. Defilemizde çıkacak sanatçıların bazıları bundan dolayı iptal edildi."

Üniversite 2. Sınıf Öğrencisi, KYK yurdunda kalıyor.

"Öğrenci bütçesiyle yaşarken bazı sosyal alanların ve etkinliklerin bana hitap etmediğini ya da erişilebilir olmadığını hissediyorum. O anlarda kendimi o ortama ait değilmişim gibi hissediyorum."

Üniversite 3. Sınıf Öğrencisi, Üniversite yurdunda kalıyor.

Bölüm 6:
Siyasal ve Toplumsal Ses
Duyulmama Hissi ve Alternatif Kanallar

%80
Siyasi süreçlerde genç kadınların sesinin duyulmadığını düşünüyor

%70
Kendini siyasi/toplumsal konularda ifade etmekte özgür hissetmiyor

%74
Yerel yönetim kararlarının gündelik hayatını etkilediğinin farkında

%54
Oy vermek dışında katılım yollarının sınırlı olduğunu düşünüyor

%30
Katılım yolları konusunda kararsız

Araştırmanın en dikkat çekici bulgularından biri, genç kadınların karar alma süreçlerindeki temsiliyet ve duyulma hissine ilişkindir. Tablo son derece net: Katılımcıların %80'i siyasi süreçlerde genç kadınların sesinin duyulmadığını düşünüyor; %70'i kendini siyasi ve toplumsal konularda ifade etmekte özgür hissetmiyor. Bir önceki bölümde görülen sivil alandan çekilme (gönüllülük ve öğrenci kulüplerinden uzaklaşma) bu bulgularla doğrudan örtüşmektedir. Buna karşın aynı katılımcıların %74'ü yerel yönetim kararlarının gündelik hayatlarını etkilediğinin farkında. Yani mesele ilgisizlik değil: Farkındalar, etkilendiklerini biliyorlar ama seslerinin ulaşmadığını ya da ulaşamayacağını düşünüyorlar.

Katılım kanalları söz konusu olduğunda da benzer bir çıkmaz göze çarpıyor. Katılımcıların %54'ü oy vermek dışında katılım yollarının sınırlı olduğunu düşünüyor. Dikkat çekici olan, bu soruya verilen kararsız yanıtların oranının da yüksek olması (%29): Katılımcıların önemli bir bölümü alternatif katılım kanallarının ne olduğunu tam olarak bilmiyor ya da bu kanalların işe yarayıp yaramayacağından emin değil. Bu kararsızlık, kanalların yokluğunun değil görünmezliğinin de başlı başına bir sorun olduğuna işaret ediyor.

Kararsızlık oranı, alternatif katılım kanallarının görünürlüğünün de başlı başına bir sorun olduğuna işaret ediyor.

Grafik 19 Siyasal Ses ve Katılım Algısı

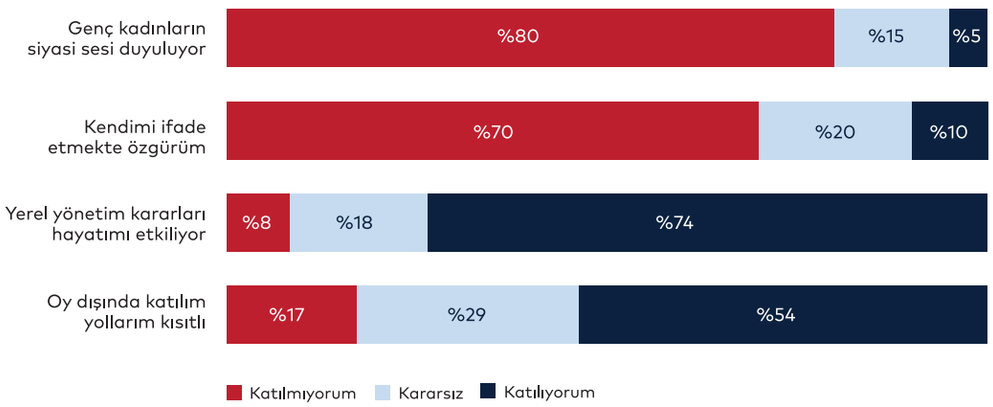

Sesini Duyurmak İçin Kullanılan Yollar

%63 Sosyal medya	**%27** Öğrenci kulüpleri	**%24** Dilekçe / imza kampanyaları	**%6** Yerel yönetimle doğrudan iletişim

Kurumsal katılım kanallarının işlevsizliği ya da görünmezliği, genç kadınları alternatif yollara yöneltiyor. Sesini duyurmak için kullanılan yollar arasında sosyal medya %63 ile açık ara birinci sıradadır. Bunu öğrenci kulüpleri (%27), dilekçe/imza kampanyaları (%24) ve mitingler/yürüyüşler (%24) izliyor. Yerel yönetimle doğrudan iletişim kuranların oranı ise yalnızca %6. Bu rakam, kurumsal kanalların bu grup için ne denli erişilemez ya da işlevsiz göründüğünü çarpıcı biçimde ortaya koyuyor. Bununla birlikte sosyal medyanın yaygın biçimde kullanılması, tek başına güçlü bir dijital yurttaşlık deneyimine işaret etmez. Dijital ortamda ses üretme kapasitesi; hak ve katılım kanallarına ilişkin bilgi, güvenli ifade imkânı, dijital şiddet karşısında korunma ve kurumlarla etkili etkileşim kurabilme gibi daha geniş yeterliliklerle birlikte düşünülmelidir. Genç kadınların dijital katılım deneyimlerinin bu boyutlarıyla ele alınması, sonraki çalışmalar açısından önemli bir araştırma alanıdır.

Katılımcıların %18'i hiçbir kanalı kullanmıyor çünkü etkili olmadığını düşünüyor; %11'i ise ilgisizlikten değil, muhtemelen hangi yolların var olduğunu bilmediği ya da güvenmediği için hiçbirini tercih etmiyor. Sesini duyurmak isteyen ama bunu yapabilecek kanalı olmayan ya da bulamayan genç kadınların oranı toplamda %29'a ulaşıyor.

Grafik 20 Genç Kadınların Seslerini Duyurmak İçin Kullandıkları Yollar

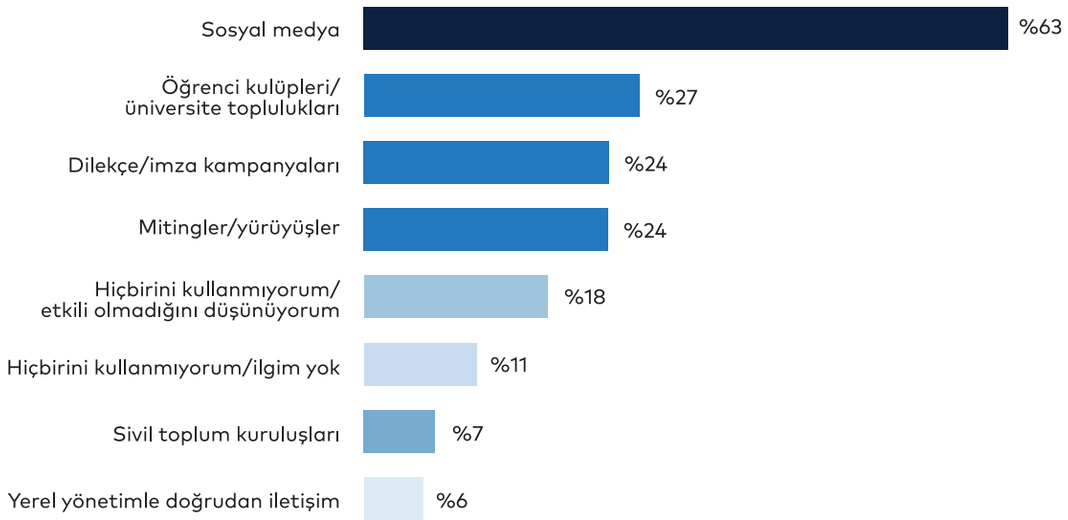

"İstanbul'da genç bir kadın olarak sesinin gerçekten duyulduğu veya duyulmadığı bir an yaşadın mı?" sorusuna katılımcıların %33'ü doğrudan "duyulmadı" yanıtını verirken, yalnızca %4'ü "duyuldu" diyebildi. Katılımcıların yarısından fazlası (%53) böyle belirgin bir an yaşamadığını belirtiyor. Bu da duyulup duyulmama deneyiminin çarpıcı ve ayrıksı değil, silik ve belirsiz kaldığını gösteriyor: Sesin duyulmadığını hissetmek için dramatik bir anın yaşanması gerekmiyor; gündelik hayatın içine yerleşmiş, fark edilmez hale gelmiş bir görünmezlik de aynı etkiyi yaratıyor.

Bu tablo, sessizliği değil tam tersini gösteriyor: Söyleyecekleri var, dertleri var, değişim isteği güçlü. Ama mevcut kanallar ya görünmez ya erişilemez ya da güvenilmez. Katılımcıların kendi sözleriyle:

"Sesimizin duyulmayacağını öğrettikleri için ses çıkarmamayı öğrendik..."

Üniversite 2. Sınıf Öğrencisi, KYK yurdunda kalıyor.

"Genel yaşantımızda sesimizin duyulmadığına dair anları devamlı olarak, yerleşik bir şekilde yaşadığımızı düşünüyorum. Sanki normali buymuş gibi."

Üniversite 3. Sınıf Öğrencisi, Aile yanında kalıyor.

"Sesimin duyulmadığı bir an için seçilmiş siyasilerin yerine atanmışların göreve geçtiği her anı sayabilirim."

Üniversite 3. Sınıf Öğrencisi, Aile yanında kalıyor.

"Sesimiz duyuluyor belki ama kulak ardı ediliyor, ne kadar bağırsak da faydasız."

Üniversite 4. Sınıf Öğrencisi, Aile yanında kalıyor.

Bölüm 7:
İstanbul'a Uyum
Segment Analizi

GÖRECE UYUM SAĞLAYAN

%54,5
Kente görece uyum sağlamış; daha az zorlanıyor.

İstanbul'da kalma ve geleceğe güvenle bakma ihtimali daha yüksek.

DAHA KIRILGAN GRUP

%45,5
Geçim, güvenlik, öz bakım ve geleceğe inanma konusunda daha çok güçlük çekiyor.

İstanbul'da kalmayı daha az istiyor ve iş bulabileceğine daha az inanıyor.

Araştırma, faktör skoru tabanlı kümeleme analizi yoluyla örneklemi iki belirgin profile ayırmaktadır. Bu bölüm, güvenlik, ekonomik koşullar, aidiyet ve siyasal ses bulgularını bir araya getirerek bu iki profilin nasıl şekillendiğini ortaya koymaktadır. Bu ayrım demografik değildir: Barınma tipi, sınıf ve kariyer kaygısı segmentler arasında anlamlı farklılık göstermemektedir. Ayrım, gündelik hayatın içinde biriken deneyimlerden doğmaktadır.

Kentte daha güvensiz hisseden, daha çok geçim kaygısı taşıyan, kendini ait hissetmeyen ve sesinin duyulmadığını düşünen kişi çoğu zaman aynı kişi.

Grafik 21 Segment Dağılımı

Sesinin Duyulduğu / Duyulmadığı Bir An Yaşadın mı?
Segmente Göre Dağılımı (X^2=19,76, p<0,001)
Segment Dağılım (n=415)

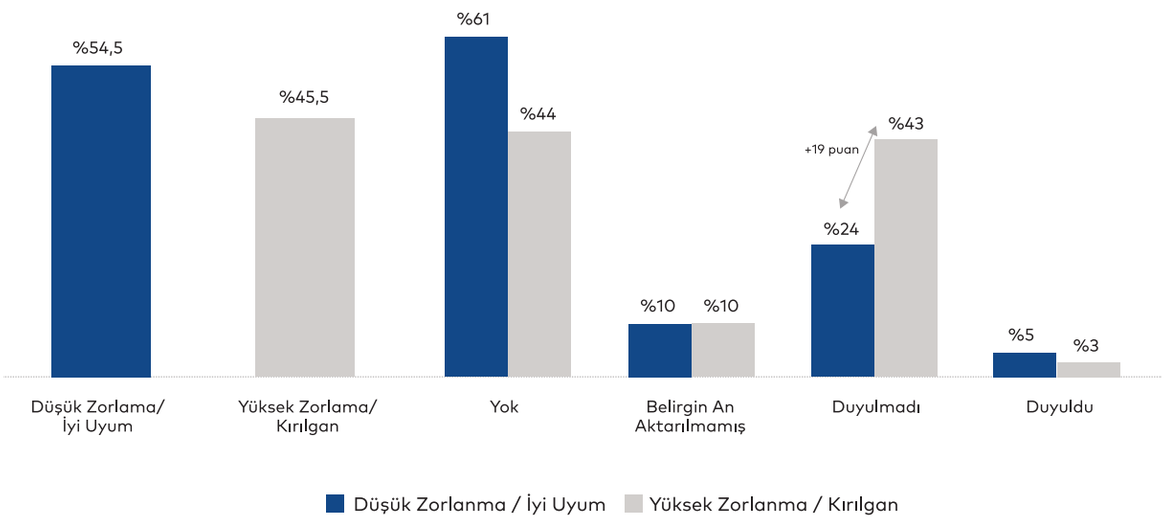

Kaynak: İstanbul Vakfı Araştırması, 2026 (n=415)

Görece Uyum Sağlayan - %54,5 (n=226)

Kente görece uyum sağlamış; tüm stres boyutlarında ortalamanın altında, özgür ve güvenli hareket hissinde ise ortalamanın üzerinde. İstanbul'da kalmak istiyor (ort. 3,87), iş bulabileceğine inanıyor (ort. 3,35), kendine bakabildiğini düşünüyor (ort. 3,27). Bu grupta sesinin duyulmadığını düşünenlerin oranı %24, duyuldu diyenler ise %5; kalan %71 ise bu konuda kararsız ya da net bir yargıya varmamış durumdadır.

Daha Kırılgan Grup - %45,5 (n=189)

Geçim, güvenlik, cinsiyet baskısı ve aidiyetsizlik boyutlarının tümünde ortalamanın üzerinde stres puanı; özgür ve güvenli hareket hissinde ise ortalamanın belirgin biçimde altında (-0,53). İstanbul'da kalmak istiyor ama daha az emin (ort. 3,43), iş bulabileceğine daha az inanıyor (ort. 3,06), kendine bakabilme hissi en düşük (ort. 2,56). Sesi duyulmadı diyenler %43 ile Profil 1'e göre 19 puan yüksek; bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır (χ^2=19,76, p<0,001).

Grafik 22 Segment Karşılaştırması

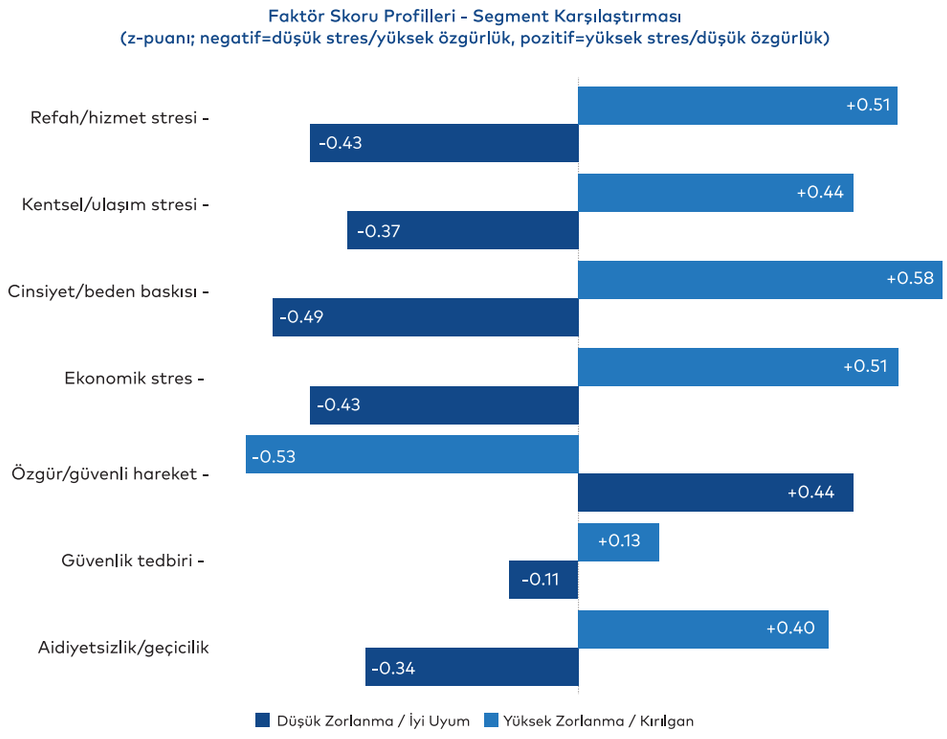

Kaynak: İstanbul Vakfı Araştırması, 2026 – S22 ve S19 faktör analizleri

Bu grafik iki grubun nasıl ayrıştığını en açık biçimde ortaya koyuyor. Refah/hizmet stresi, kentsel/ulaşım stresi, cinsiyet/beden baskısı ve ekonomik stres boyutlarında Profil 2 tutarlı biçimde daha yüksek; özgür ve güvenli hareket hissinde ise Profil 1 belirgin şekilde önde. Aidiyetsizlik/geçicilik boyutundaki fark da dikkat çekici: Profil 2 için +0,40, Profil 1 için -0,34.

Bu kırılganlığın kaynağı salt sosyo-ekonomik değildir. İki grubu birbirinden ayıran demografik değişkenler-barınma tipi, yaka, sınıf, kariyer kaygısı - segmentler arasında anlamlı bir fark göstermiyor. Benzer yurtlarda kalıyor, benzer bütçelerle geçiniyorlar. Ayrışma başka bir yerde başlıyor: Faktör profiline bakıldığında en büyük farkın cinsiyet/beden baskısı (+0,58) ve özgür/güvenli hareket (-0,53) boyutlarında olduğu görülüyor. Profil 2'yi daha kırılgan kılan şey öncelikle kentte kadın olmanın getirdiği özgürlük kısıtı ve beden üzerindeki baskıdır. Ekonomik stres ve aidiyetsizlik buna eklenen katmanlardır. Sesini duyuramadığını hisseden bu grubun deneyimi de bunu yansıtıyor: "Duyulmadı" oranındaki 19 puanlık fark, sosyo-ekonomik bir farklılaşmanın değil, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ve güvenlik kısıtlarının birikmesinin sonucudur.

Bu bulguyu yorumlarken araştırmanın örneklem yapısını akılda tutmak gerekiyor. Katılımcıların büyük bölümü İBB yurtlarında kalan ya da Büyüt Hayallerini bursiyeri olan genç kadınlardan oluşuyor, dolayısıyla örneklem başından itibaren görece benzer sosyo-ekonomik arka planlardan geliyor. Eğer araştırma evrenine ailesinin yanında kalan, özel yurtta ya da tek başına evde yaşayan öğrenciler de dahil edilseydi, sınıf temelli farklılaşmalar çok daha belirgin biçimde ortaya çıkabilirdi. Bu nedenle iki profil arasındaki farkın sosyo-ekonomik değil ağırlıklı olarak toplumsal cinsiyet ve güvenlik deneyimi ekseninde şekillenmesi, büyük ölçüde araştırmanın örneklem tasarımıyla ilgilidir. Bu bir sınırlılık olmakla birlikte aynı zamanda bir güçtür: Örneklem homojen tutulduğu için gözlemlenen farklılaşmanın sosyo-ekonomik arka plandan bağımsız olduğu daha güvenilir biçimde söylenebilmektedir.

Kentte daha güvensiz hisseden, daha çok geçim kaygısı taşıyan, kendini ait hissetmeyen ve sesinin duyulmadığını düşünen kişi çoğu zaman aynı kişidir. Bu nedenle Profil 2 için tek bir alanda yapılacak müdahale yeterli değildir. Güvenlik, ekonomik destek ve aidiyet sorunları birlikte ele alınmadığı sürece iğer alanlarda yaşanan güçlüklerin birbirini pekiştirmesini engelleyememektedir.

“Yurt koşulları özellikle beslenme açısından beni çok zorluyordu ve harçlığım yetmiyordu bir dönem. Okuduğum bölüm, denge kuramadığım arkadaşlık ilişkileri, maddi olarak terapiyi bile karşılayamayıp bırakmak zorunda kaldıktan sonra etrafımda kimse olmayınca ama bir o kadar da kalabalıklar içerisinde...”

Üniversite 2. Sınıf öğrencisi, KYK yurdunda kalıyor.

“Saraçhane döneminde hatta şimdiki süreçlerde de bir kadın olmaktan ziyade bir genç olarak duyulmadığımı, çıkmazda olduğumu hissediyor ve geleceğe dair pek de ümitli hissetmiyorum.”

Üniversite 4. Sınıf Öğrencisi, öğrenci evinde kalıyor.

Bölüm 8:
Sonuç ve Politika Mesajları
Genç Kadınlar Kalmak İstiyor İstanbul Onlara Alan Açmalı

Üniversiteli Genç Kadınların Sesinden İstanbul araştırması, eğitim amaçlı göçün tarihsel ve yapısal bir krizle kesiştiği noktada genç kadınların deneyimlerini görünür kılmaktadır. İstanbul'da öğrenci sayısının 1985'te 120 binden 2024'te 800 bine çıktığı bu devasa büyüme, barınma ve kentsel altyapı kapasitesinin aynı oranda gelişmemesi nedeniyle bir "yaşam ve eğitim krizine" dönüşmüştür. Kent tarafsız bir mekân değildir: Barınma krizinden güvenlik endişelerine, kültürel katılımdan siyasi temsile kadar her sorun toplumsal cinsiyet eşitsizlikleriyle derinleşmektedir.

Kente Bağlılık Güçlü-Bu Kazanımı Korumak Gerekiyor

Araştırmanın en umut verici bulgularından biri şudur: Katılımcıların %60'ı mezun olduktan sonra İstanbul'da kalmak istiyor. Belirsizliğe, iş bulamama kaygısına ve hayatta kalma bütçesine rağmen kente bağlılık güçlü. Bu bağlılık, kentin koruyup büyütmesi gereken bir kazanımdır. Ancak bu kazanımın kalıcı olması, genç kadınların İstanbul'da yalnızca hayatta kalmalarına değil, gerçek anlamda var olmalarına zemin hazırlanmasına bağlıdır.

01	**Hayatta kalma bütçesini aşan bir destek** Katılımcıların %90'ı barınma hariç aylık 20.000 TL ile geçiniyor; %70'i burs ve finansal desteğe erişmekte en büyük zorluğu yaşıyor. İBB yurtları bu grup için zaten kritik bir dayanak. Bu dayanağın güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması zorunludur.
02	**Güvenli hareket hakkı** %78'i gece güvenlik önlemi almak zorunda, %70'i gece kentte rahat hareket edemiyor. Güvenlik kısıtları sadece korkuyu belirlemiyor, kentsel yaşama katılımı da kısıtlıyor. Genç kadınların kentte günün her saatinde güvenli ve özgür hareket edebilmesini merkeze alan bütüncül kent politikaları geliştirilmelidir.
03	**Kültür-sanata erişim: İBB birincil kanal** %45'i son 6 ayda kendi imkanıyla hiç bilet alamadı. İBB ve İstanbul Vakfı'nın sunduğu erişim "ek imkân" değil, bu grup için çoğu zaman tek kanal. Kültür-sanata erişimde ekonomik ve mekânsal engelleri azaltan, düzenli katılımı mümkün kılan kamusal erişim politikaları güçlendirilmelidir.
04	**Seslerinin duyulduğunu hissettirmek** Katılımcıların %80'i siyasi süreçlerde genç kadınların sesinin duyulmadığını düşünüyor. Yerel yönetimle doğrudan iletişim yalnızca %6'sı tarafından kullanılıyor. Bu, kanalların yokluğundan çok görünmezliğine işaret ediyor. Görünür, erişilebilir ve işlevsel katılım mekanizmaları oluşturulması bu grubun kentle ilişkisini temelden değiştirebilir.

05

Kırılgan %45,5 için bütünleşik yaklaşım
Her iki katılımcıdan biri güvenlik, geçim ve aidiyetsizlik sorunlarını aynı anda yaşıyor. Segment analizi, bu kırılganlığın salt sosyo-ekonomik değil ağırlıklı olarak toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve güvenlik kısıtlarının birikimiyle şekillendiğini ortaya koyuyor. Bu nedenle tek bir hizmet alanına odaklanan müdahaleler yetmez; güvenlik, ekonomik destek, kültürel erişim ve siyasi temsil sorunları birlikte ele alınmadığı sürece çoklu eşitsizliklerin birbirini pekiştirmesinin önüne geçilemez.

"Büyüt Hayallerini" Deyince Ne Düşünüyorlar?

Araştırmanın sonunda katılımcılara "Büyüt Hayallerini"[26] deyince akıllarına gelen üç kelime soruldu. Yanıtlar kariyer ya da bireysel başarıdan değil, ortak bir çerçeveden konuşuyor:

Destek (%21,8) **Dayanışma** (%20,6) **Umut** (%17,4) **Güven** (%13) **Özgürlük** (%11,7)

En sık tekrarlanan bu beş kelime tesadüf değil, araştırmanın tüm bölümlerinde ortaya çıkan tablonun doğal bir yansıması. Yeterli destek olmadan hayaller büyümüyor; dayanışma olmadan güven inşa edilemiyor, güvenlik ve erişim eşitsizliği aşılmadan özgürlük soyut kalıyor. Genç kadınlar bireysel başarı için değil, kolektif bir zemin için çağrıda bulunuyor. Talep ettikleri şey rekabetçi bir ortamda öne geçmek değil; güvende hissetmek, sesinin duyulduğunu bilmek, destek ve dayanışmayla örülmüş bir kentte var olabilmek. Bu tablo aynı zamanda İstanbul'da tutunmanın yalnızca maddi kaynaklarla değil, ilişkisel kaynaklarla da kurulduğunu düşündürmektedir. Akran dayanışması, kadınlar arası mentorluk ve kenti daha önce deneyimlemiş kadınlarla kurulabilecek rehberlik ilişkileri; özellikle İstanbul'a eğitim amacıyla yeni gelen genç kadınlar için önemli bir "tutunma altyapısı" oluşturabilir. Bu nedenle genç kadınlara yönelik politikaların yalnızca destek sunan değil, ilişki kurmayı, birbirinden öğrenmeyi ve dayanışmayı mümkün kılan mekanizmalar üretmesi de önem taşımaktadır.

Genç kadınlar İstanbul'da kalmak istiyor. İstedikleri şey rekabet değil destek, bireysel başarı değil dayanışma, korku değil özgürlüktür.

[26] Vakfın önemli projelerinden olan "Büyüt Hayallerini" programı ile genç kadınların eğitim hakkından eşit bir şekilde faydalanmaları desteklenirken kişisel, sosyal ve mesleki gelişimlerini güçlendirmek de amaçlanmaktadır. İkinci olarak, "İSen Oku Biz Yanındayız" kampanyası aracılığıyla, özellikle yükseköğrenim için İstanbul'a ilk kez gelen genç kadınların kente uyumunu, destek mekanizmalarına erişimini, güvenli ve kapsayıcı bir kent yaşamına katılımlarını desteklemek hedeflenmektedir. Daha fazla bilgi için https://istanbulvakfi.istanbul/buyut-hayallerini-guclenme-programi/

Kaynakça

Afşar, D. (2018). A study on the housing experiences of university students in Istanbul. Boğaziçi Üniversitesi.

Akalın, A. (2025). Üniversite öğrencilerinin barınma sorunları ve bu sorunları gidermeye yönelik çözüm önerileri. Sosyal Güvence, (27), 1486-1516.

Arlı, A. (2016). Yükseköğretimde büyüme, farklılaşma ve reorganizasyon: İstanbul örneği (1980-2015). Sosyoloji Konferansları, (54), 199.

Esgin Günder, E. (2018). Geçici göçmenlikten yerleşikliğe: Yükseköğretim gençliğinin gelecekteki göç potansiyelleri. Journal of Management & Economics Research, 16, 377.

Esping-Andersen, G. (2009). The incomplete revolution: Adapting to women's new roles. Polity Press.

Günay, D., & Günay, A. (2011). Quantitative developments in Turkish higher education since 1933. Journal of Higher Education and Science, 1(1), 1-22.

Harney, N. D. (2024). Mobility, immobility, and migration. İçinde Research handbook on the sociology of migration(ss. 12-22). Edward Elgar Publishing.

Işık, Ş. (2009). Türkiye'de eğitim amaçlı göçler. Coğrafi Bilimler Dergisi, 7(1), 27-37.

İstanbul Planlama Ajansı. (2024). Barınma krizini üniversite öğrencileri üzerinden okumak: Yükseköğretim politika ve uygulamalarının İstanbul'daki izleri. https://ipa.istanbul/pdf-flipbook-main/index.html?key=/images/Calismalar/barinma-krizini-universite-ogrencileri-uzerinden-okumak-yuksekogretim-politika-ve-uygulamalarinin-i-74431.pdf

Lo, S., & Sontag, A. (2023). Feminist urbanism and the housing crisis. New America.

Öztan, E. (2019). Ad koymak önemlidir: Toplumsal cinsiyet ve Türkiye'de toplumsal cinsiyet düzeni. İçinde Aramızda kalmasın: Kır, kent ve ötesinde toplumsal cinsiyet (ss. 31-46). Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Derneği Yayınları.

Sargın, S. (2007). Türkiye'de üniversitelerin gelişim süreci ve bölgesel dağılımı. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (5), 133-150.

Sotomayor, L., ve ark. (2022). When students are house-poor. Cities, 124, 103572.

Şahin Bingöl, M., & Çavlin, A. (2023). Eğitim amaçlı göç ve kadınların özerkleşmesi. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi.

Yiğit, M., & Kağnıcıoğlu, D. (2024). Dönüşen işgücü piyasasında kadın istihdamı: Türkiye'deki yükseköğretim istatistikleri bize ne anlatıyor? Journal of Management & Labor / Yönetim ve Çalışma Dergisi, 8(2).

TÜİK. (2022). İç göç istatistikleri, 2022. https://veriportali.tuik.gov.tr/tr/press/49727

TÜİK. (2025a). Eğitim durumu [Ulusal Göstergeler Portalı]. https://nip.tuik.gov.tr/?value=EgitimDurumu

TÜİK. (2025b). Ulusal eğitim istatistikleri, 2025. https://veriportali.tuik.gov.tr/tr/press/58002

TÜİK. (2025c). Göç etme nedeni ve cinsiyete göre iller arası göç eden nüfus ve oranı, 2021-2025 [İç göç istatistikleri]. https://veriportali.tuik.gov.tr/tr/press/58139

Yükseköğretim Kurulu [YÖK]. (2026). Yükseköğretim istatistikleri: Türkiye'deki tüm üniversitelerde kayıtlı öğrenci sayıları ve cinsiyete göre dağılımı (1985-2026). https://istatistik.yok.gov.tr/

Cumhuriyet. (2026). Büyükşehirlerde üç kişilik özel yurt odaları 400 bin liraya dayanıyor. https://www.cumhuriyet.com.tr/ekonomi/buyuk-sehirlerde-uc-kisilik-ozel-yurt-odalari-400-bin-liraya-dayaniyor-2518333

Gazete Duvar. (2024). Ekonomik kriz öğrenciyi vurdu: Çalışmak için okulu bırakıyorlar. https://www.gazeteduvar.com.tr/ekonomik-kriz-ogrenciyi-vurdu-calismak-icin-okulu-birakiyorlar-haber-1726215

Sözcü. (2026). Yüz binlerce öğrenci okul kaydını dondurdu. https://www.sozcu.com.tr/yuz-binlerce-ogrenci-okul-kaydini-dondurdu-p293780

Turkish Minute. (2025). More than 19 mln students dropped out of Turkish universities over past decade.

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

İstanbul
Vakfı